

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVI RUGPJŪČIO – AUGUST 29, 1991 Nr. 32

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIDŽIOSIOS ŽAIDYNĖS LIETUVOJE SPORTAS, DŽIAUGSMAS IR KRAUJAS

Edvardas Šulaitis

(Spec. pranešimas iš Vilniaus)

"Mes, pasaulio lietuviai – sportininkai, jausdami tautos šauksmą burtis į vieną šeimą, susirinkę į Pasaulio lietuvių ketvirtąsias sporto žaidynes Lietuvoje 73-sias Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo bei antraisiais Lietuvos valstybės atkūrimo metais ir šiomis draugiškomis žaidynėmis pabrėždami mūsų priklausomybę lietuvių tautai, jai laisvės ir gero vės trokšdami. Prisiekiamo būti ištikimi amžiniams lietuvių tautos idealams, ugdyti jėgas tautos siekiams įgyvendinti, visur ir visuomet saugoti ir ginti tautos garbę ir dorai tarnauti Lietuvai. Te Visagalis mums padeda." – Tokius priesaikos žodžius perskaitė daugkartinis Lietuvos čempionas, lengvatletis V. Pipiras Kauno "Ažuolyno" stadione žaidynių atidarymo iškilmėse rugpjūčio 27 dieną.

Šio atidarymo programa buvo viena įdomiausių, kokią bet kada teko matyti lietuvių susibūrimuose bet kuriame pasaulio krašte.

Į "Ažuolyno" stadioną įžygiavo sportininkai atvykę iš Argentinos, Australijos, Baltarusijos, Brazilijos, Čilės, Estijos, JAV, Kanados, Lenkijos, Latvijos, Mažosios Lietuvos, Prancūzijos, Rusijos, Urugvajaus, Vokietijos ir būrys iš gimtinės – Lietuvos. Jie turėjo

įveikti gana ilgą kelią, savo žygį pradėdami iš katedros aikštės. Ispūdingiausiai atrodė pati gausiausia JAV lietuvių sportininkų delegacija, kurios dauguma narių vilkėjo gražiomis uniformomis.

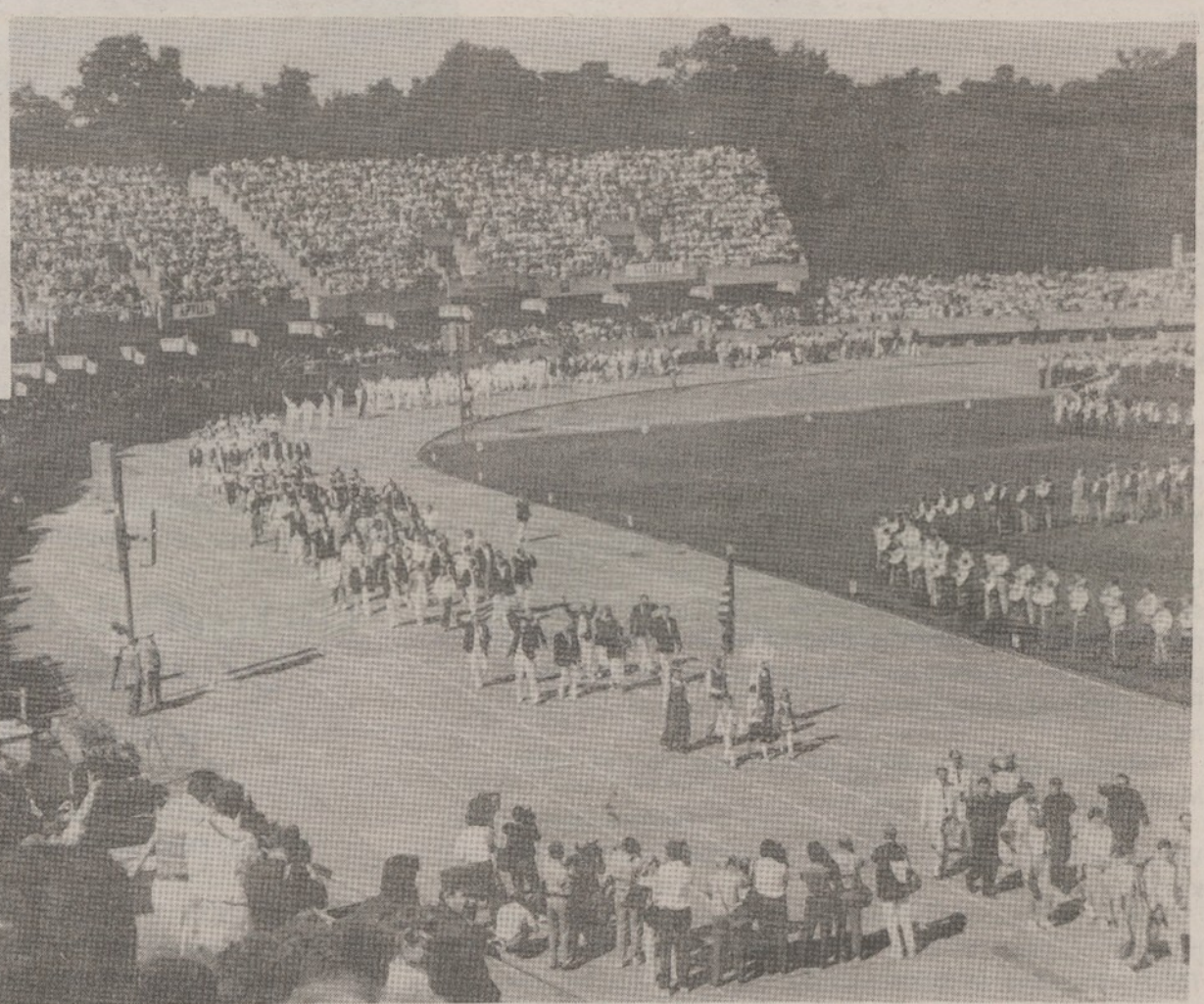
KALBĖJO R. OZOLAS IR V. LANDSBERGIS

Žaidynių atidarymo metu sveikinimo kalbas pasakė organizacinio komiteto pirm. R. Ozolas ir Aukščiausios Tarybos pirm. V. Landsbergis.

"Ketvirtosios lietuvių sporto žaidynės prasideda! Dėkojam visiems, toli nuo Lietuvos žemės atkūrusiems ir palaikiusiems mūsų tautinės olimpiados, mūsų tautos olimpizmo dvasią. Dėko-

jam visiems, pasiryžusiems ir susirinkusiems čia. Dėkojam visiems Lietuvos sportininkams, mūsų sporto garbę ir Lietuvos gyvybę gynusiems čia, šitoj žemėj, o dabar pasiryžusiems jas dar atidžiau sergėti", – kalbėjo R. Ozolas. O V. Landsbergis taip akcentavo:

"Dar pėmai buvo abejonių ar tinkamas laikas žaidynėms – o jei neleis atvykti ir užblokuos? Bet sutarėm, kaip esam paskelbę Kovo 11-ąją dieną ir patvirtinę šių metų vasario 9 dieną, kad norim būti laisvi. Kokias dainas norime – tokias dainuojame. Mūsų valia, mūsų kraštas. Ir pėmai blokavo – neleido. Mes sakėm: tegul būna gėda tiems, (Nukelta į 2 psl.)

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių atidarymas liepos 27 d. Kaune

SOVIETAI GRAŽINA OKUPUOTUS PASTATUS

(New Yorkas, 1991 rugpjūčio 23. LIC) Sovietų armija vakar pasitraukė iš Vilniaus televizijos ir radijo bokšto, kurį buvo užgrobę sausio 13 d., o šiandien 7 val. ryto Lietuvos Respublikos vyriausybė paėmė Lietuvos Komunistų Partijos (SSKP) Centro Komiteto rūmus, praneša Lietuvių Informacijos Centras. Nepatvirtintomis žiniomis, LKP (SSKP) lyderiai Mykolas Burokevičius ir Juozas Jarmalavičius pabėgo iš Lietuvos.

Rugpjūčio 21 d. sovietų armija pasitraukė iš valstybinių pastatų, kuriuos buvo okupavusi rugpjūčio 19 d. apleidžiant pastatus, keturi sovietų kariškiai susišaudė su Lietuvos Krašto apsaugos departamento sargais prie Parlamento.

Telefoniniame pokalbyje su LIC'u, AT pirmininkas Vytautas Landsbergis iš Vilniaus pranešė, kad okupacinės karinės jėgos jau apleido Lietuvos Respublikos prokuratūrą bei Krašto apsaugos departamentą. Sovietų armija pasitraukė ir iš Vilniaus Televizijos ir radijo bokšto, Kauno radijo ir televizijos stoties, Vilniaus ir Panevėžio telefono ir telegrafo stočių, Marijampolės radijo retransliacijos mazgo, Panevėžio, Alytaus, Šiaulių, Viešintų, Sitkūnų ir

Juragių televizijos perdavimo centrų.

Nors pučo metu Vilniaus garnizono pulkininkas Gromovas kalbėjo su pirm. V. Landsbergiu ir jį užtikrino, kad iš Sovietų armijos pusės nebus jokių agresyvių veiksmų, rugpjūčio 21 d. įvyko susišaudymas tarp lietuvių ir sovietų prie Aukščiausiosios Tarybos. Keturi sovietų "specnaz" kariškiai, du iš jų dėvėjo policijos uniformas, atvažiavę prie AT-os sargybos užkardos apmėtė ją sprogmenimis. Lietuvos krašto apsaugos departamento (KAD) sargai, saugojantys Parlamento pastatą, atsakė ugnimi. LIC-ą pasiekęs teleksas pranešė, kad incidento metu iš Lietuvos KAD-o sargų, vienas žuvo ir du yra sužeisti. Iš sovietų armijos pusės, vienas sužeistasis buvo suimtas ir paskui operuojamas. Kiti trys sovietų kariškiai paspruko automobiliu. Šį įvykį tiria Lietuvos Respublikos kompetentingi organai.

Tą pačią dieną, Lietuvos televizijos ir radijo komiteto generalinis direktorius Skirmantas Valiulis ir grupė deputatų buvo įleisti į Vilniaus televizijos ir radijo pastatą Vilniuje. Ten jie apžiūrėjo nuostolius, kurie buvo sovietų padaryti. Sovietų kariuomenės dalinio va-

(Nukelta į 9 psl.)

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirm. Vytautas Landsbergis ir kiti Lietuvos vyriausybės nariai laidojant Medininkuose nužudytus lietuvius. V. Kapočiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

Jau antri metai su Dirvos skaitytojais kas savaitę dalinamės politinėmis ir ekonominėmis žiniomis – Girdėta iš Vilniaus. Tai nėra tik Vilniaus radijo žinių, skirtų užsienio lietuviams, pakartojimas. Žinios surenkamos ir kitais kanalais.

Kiek man buvo žinoma iš gautų laiškų, šaukimų telefonu ar iš privačių pasikalbėjimų, skaitytojas tais pranešimais įdomavosi. Kai kuriais atvejais net prašė kai kurias žinias plačiau patikslinti.

Praėjusios, besibaigiančios savaitės įvykiai Sovietijoje ir Lietuvoje pranašavo, kad ateina tamsios dienos. Nejuokais mūsų tėvynei grėsė nauja sovietinių komunistų ir kariuomenės okupacija. O tai reiškė, kad pilnas nepriklausomybės atstatymas bus vėl keliais metais tolyn nustumtas.

Paskutinės, nesufabikuotos žinios iš Vilniaus stoties, kurias girdėjome, buvo sekmadienio vakaras, rugpjūčio 18 d.

Mūsų baimė ir skausmas rugpjūčio 20-21 dienomis vėl apsivertė aukštyn kojom. Rusijos respublikos prezidento B. Jeltseno dideliu energingumu ir apgalvotom pastangom, Rusijos žmonės, išgyvenę tiek kančių ir pažeminimų, sukilo ir perversmininkus privertė kapituliuoti.

Į perversmininkų pusę, labai entuziastiškai buvo perėjusi Lietuvos komunistų, pavaldi Kremlui, vadovybė. Tai ne spėliojimas, o dokumentuotas faktas. Mes turime "Lietuvos ryto" bendradarbių Aldonos Svirbutavičiūtės, faxu atsiųstą pasikalbėjimą su Centro komiteto ideologu J. Jarmalavičium. Pasikalbėjimas buvo padarytas rugpjūčio 19 d. 9 val. 40 minučių.

Bendradarbių rašo: "Iškart pasiteiravau, kaip jis vertina Maskvoje įvykusį perversmą?"

– Manęs tai nenustebino – atsakė J. Jarmalavičius. – Visa šalis gyvena totalinės krizės sąlygomis. natūralu, kad keičiasi ir vadovai.

Mano pašnekovas kritiškai įvertino Sąjungos sutartį. Jis pasakė: "Jei sutartis būtų pasirašinėjama, tai sužlugdytų TSRS. Pagaliau, tai sukeltų pavojų visai žmonijai, bet, manau, iki to nebus ateita. Tokia sutartis, kuri turėjo būti pasirašinėjama, pakirstų šalies vientisumą.

Kaip šioje situacijoje elgsis komunistų partijos centro komitetas? Ar nepradės, kaip ir sausyje steigti piliečių bei nacionalinio gelbėjimo komitetų?

J. Jarmalavičius atsakė, kad netrukus, komitete įvyks biuro posėdis, kuriame bus aptartas kreipimasis į Lietuvos visuomenę. "Šiame kreipime siūlysiu Lietuvos žmones nepasiduoti politinėms provokacijoms, laikytis TSRS įstatymų. Prašysime, kad krašto departamento jaunimas grįžtų į namus, nesipriešintų teisėtiems įstatymams".

Paminėjusi, kad ir vėl kariškiai kėsina į radijo stotį, kitur, išgirdau: "Paskelbtas TSRS įstatymas dėl ypatingos padėties. Radijo stotis – dar ne pats svarbiausias objektas".

Ar dėl perversmo, įvykusio Maskvoje, nebus perrinktas centro komiteto pirmasis sekretorius? Kariniam perversmui labiau derėtų kariškas su generolo antpečiais. J. Jarmalavičius užtikrina: "Ne, draugas Mykolas Burokevičius liks pirmuoju sekretoriumi. A. Naudžiūnas šioje situacijoje nebus renkamas".

Paskutinė mintis, kurią pasakė J. Jarmalavičius, skubėdamas į biuro posėdį, buvo tokia: "Dabar Lietuvoje neveikia jokie įstatymai ir mums reikia gerai pamąstyti, kaip ir kokius turim priimti įstatymus, kurie padėtų išlaikyti rimtį bei ramybę".

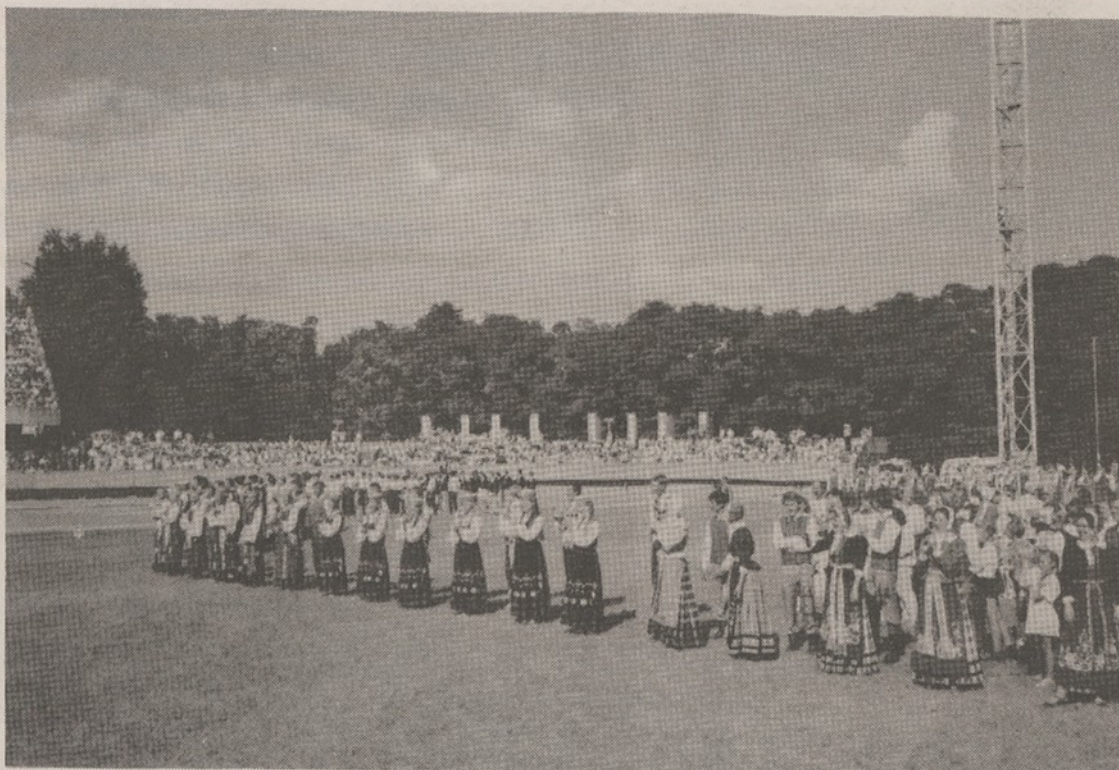
Jau rugpjūčio 21 d. buvo pranešta, kad sukilėliams pralaimėjus, sovietinė kariuomenė kuri, Lietuvoje buvo naujai užėmusi daug svarbių masinio susižinojimo įstaigų ir punktų, pasitraukė iš Kauno radijo ir TV, Vilniaus telefono tarptautinės stoties, Marijampolės radijo pertransliavimo mazgo, Panevėžio, Alytaus, Šiaulių, Viešintų radijo ir TV stočių, Panevėžio telefono ir telegrafo pastato, Sitkūnų ir Juragių televizijos perdavimo centro.

Taip pat, kiek vėliau pravešta, kad kariuomenė pasitraukė ir iš anksčiau užimto televizijos ir radijo bokšto tik iki rugpjūčio 24 d. nebuvo žinių apie spaudos rūmus, kur taip pat šeimininkavo sovietinė vidaus reikalų kariuomenė ir Burokevičiaus statybiniai. Bet tą pačią dieną, kada ugnies kelias iš Vilniaus nuėjo iki Talino, ir virš spaudos rūmų iškilo Lietuvos trispalvė. Ir dar viena svarbi žinia tą dieną atėjo iš Vilniaus, kad buvo perimti Kremlui pavaldžios komunistų partijos rūmai Vilniuje, kad jų turtas perimamas valstybės nuosavybėn, kad Lietuvos prokurorui pavesta nusikaltusius Lietuvos įstatymams, patraukti teismo atsakomybėn.

Dar vėliau, nors nepatikrintom žiniom, buvo pranešta, kad J. Jarmalavičius ir M. Burokevičius iš Lietuvos jau pa-bėgę.

Tai vis geros žinios, kurias rugpjūčio 21 d. pradėjo pranešinėti Vilniaus radijas, faxu ateinančios žinios, iš Lietuvos grįžę keliauninkai, didžiosios žinių agentūros. Mums buvo miela klausyti B. Jeltseno žodžių: Pripažinkite Baltijos kraštų nepriklausomybę dabar. Ir tai, pirmoji turi padaryti Amerika.

Mes nekantriai laukiame ką j tai atsakys JAV prezidentas G. Bushas?

Sporto žaidynes atidarant Kaune ir mergaitėmis šokant, džiaugsmo šokį, virš aikštės, trukdant atidarymą praskrido sovietų helikopteris. Pauliaus Kjausko nuotr.

LIETUVOJE SPORTAS, DŽIAUGSMAS IR KRAUJAS

Edvardas Šulaitis
(Spec. pranešimas iš Vilniaus)

(Atkelta iš 1 psl.)

kurie neleidžia. O būrelis iš užsienio vis tiek atvežė Laisvės ženklą. Ir šiandien mes eisim Lietuvos keliu. Naujas giedosime giesmes; naujas dūmosime dūmas, statysim laisvą Lietuvą." – o pabaigoje pabrėžė: "Šiandien tokia diena, kai laimi visi. Ir Dangus telaimina! Sėkmės visiems!"

Š. MARČIULIONIS ATNEŠĖ ŽAIDYNIŲ DEGLĄ

Labai jaudinantis momentas buvo tada, kuomet stadiono take pasirodė olimpinis čempionas, neseniai paskelbtas geriausiuoju Lietuvos praėjusio dešimtmečio sportininku. Š. Marčiulionis, čia atvykęs iš savo dabartinių namų – JAV. Deglą perdavė kitam olimpiniam čempionui, irgi žyriam krepšininkui, M. Paulauskui, uždegusiam žaidynių aukurą. Žaidynių vėliavą iškėlė Lietuvos lengvosios atletikos čempionai R. Verkys ir D. Plungė.

Atidarymo metu buvo ne tik oficiali dalis, bet ir graži meninė programa, kurioje pasirodė daug jaunimo. Šalia kitų atlikėjų dalyvavo ir išeivijoje gerai pažįstamas tenoras V. Noreika, kuris jausmingai užtraukė "kur bakūžė samanota".

ŽAIDYNIŲ VARŽYBOS

Kitą dieną – liepos 28-tąją, daugelyje Lietuvos miestų prasidėjo varžybos 22 sporto šakose. Savaitę buvo rodomas didelis sportinis entuziazmas, na ir labai didelis publikos dėmesys. Gal tik didžiuosiuose miestuose – Kaune ir Vilniuje publika mažiausiai domė-

josi žaidynių renginiais, bet provincijos vietovėse jais gyveno, gausiai lankė.

Gerą išpūdį paliko Marijampolė, kurioje buvo žaidžiama šachmatais, tačiau organizatoriai sugebėjo išjudinti vietinius gyventojus ir sudaryti šventišką atmosferą. Čia įvykusiame atskirame varžybų atidaryme (tokie atidarymai vyko kiekviename mieste) vėl kalbėjo Aukščiausios Tarybos pirm. V. Landsbergis, buvo puiki meninė dalis, o viena šachmatų partija atidarymo metu buvo sužaista gyvomis figūromis.

Krepšinio varžybų atidarymas įvyko sekmadienį Kauno sporto halėje, kurioje, deja, publikos buvo netiek daug. Gal kauniečiai buvo išsvarginti šeštadienį įvykusio Žaidynių atidarymo, kurio stebėti Kauno gatvėse susirinko, turbūt visas Kaunas.

Kauno sporto halėje atidarymo metu greta kitų kalbėjo ir sporto veteranas, Lietuvos krepšinio tėvu vadinamas K. Savickas iš Chicago, kurio mintys buvo ir įdomios, ir prasmingos.

Po atidarymo įvykusiose pirmose rungtynėse buvo

miela matyti "Žalgirio" krepšinio veteranų rungtynes su New Yorko Atletų klubo krepšininkais, tarp kurių gaila, nesimantė kelių žvaigždžių, todėl pergalę iškovojo kauniečiai, tarp kurių žaidė dar aktyvus žaidėjas S. Jovaiša – ir kiti tarptautinio garso krepšininkai, neseniai palikę didįjį krepšinį.

TRAGIŠKI ĮVYKIAI

Gražiai pradėtas ir įspūdingai tęsiamas žaidynes su jaukė Lietuvos priešų įvykdytos žudynės Medininkų muitinės poste. Tad nužudymo dieną buvo nuspręsta žaidynių varžybas nutraukti, o nužudytojų laidojimo dieną daugumas sportininkų dalyvavę laidojimo iškilmėse Vilniuje.

Tokiu būdu iš žaidynių programos buvo išbrauktos dvi svarbios dienos ir ją priesiėjo trumpinti, išmetant daugelį pramoginio pobūdžio renginių.

Prie atskirų Žaidynių varžybų dar grįšime, taip pat susumuosime ir Žaidynių rezultatus bei paskelbsime jų įdomesnius momentus "Dirvos" skaitytojams.

ROMAS PUKŠTYS VĖL VYKSTA Į LIETUVĄ rugsėjo mėn. PERVEDAMI DOLERIAI, PALIKIMAI. Priima užsakymus AUTOMOBILIAMS. Atsiskaityti iki rugsėjo 10 d.

TRANSPAK,

2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
1-312-436-7772.

KARGO Į LIETUVĄ!

Drabužiai, maistas, vaistai
MUITO NĖRA, KIEKIS NERIBOTAS
Pristatome į namus pigiausiomis kainomis.
Siuntinius mums siųskite paštu arba UPS.
RŪKYTOS MĖSOS GAMINIAI
su pristatymu į namus 22 svarai – tik \$ 80
ATLANTA IMPORT – EXPORT
2719 W. 71 th St. Chicago IL. 60629
(312) 434-2121

(24-32)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.
Prenumerata metams \$25.00, pusl metų \$15.00 • Atskrido numerio kaina 60 centų •
Straipsniai pasirašyti pavarde ar inicialais nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę • Nespausdinami straipsniai grąžinami tik autoriams prašant. • Už skelbimų turinį ir kėlbą redakcija neatsako.

DRAMOS KONKURSUI PRAĖJUS...

Petras Maželis

Los Angeles Dramos Sambūris jau ketvirtą kartą paskelbė Dramos konkursą ir už geriausiai parašytą dramą, komediją ar tragediją, mecenatų pagalba, paskyrė 2000 dolerių premiją.

Gauta net dvidešimt vienas veikalas: vienas iš Australijos, du iš JAV ir net aštuoniolika iš Lietuvos. Tai gi, šiose varžybose dalyvavo gausus būrys rašytojų. Ar Los Angeles Dramos Sambūrio skelbtasis Dramos konkursas atnešė tikėtus vaisius? Skaičiumi – taip, kokybiniai...?

Taisyklėse buvo pageidautas neperdidelis vaidintojų skaičius (iki 10), veikalo trukmė neilgiau 2 1/2 valandos, neapsunkinantis scenoizdis, kad būtų įmanoma vežtis į išvykas, neperkrautas ypatingais techniniais reikalavimais, žodžiu, kad tiktų išeivijos teatro varganom sąlygom. Veikalo temą pasirenka patys rašytojai.

Ir va, gauta įvairiausių pavadinimų pjesių: nuo Siuntė mane motinėle, Vyks tam į Ameriką dirbti Lietuvoje, Sekmadienis, kai užklysta ožiai, Varnos puotauja čia kasdieną iki įmantrių

– Būstas, Exsilijus, Pas de deux, Intermedija, Deja vu ir kitokie.

Kiek rašytojų, aišku, tiek ir temų (kai kurios pjesės net ir be temos). Gauta ir absurdo dramų pavyzdžių, pasakų inscenizacijų, filosofinė tema, keletas komedijų, net ir farsas. Keisčiausia, kad gauta pjesių tik nuo 26-ųjų iki 32-ųjų puslapių, dargi padalintų į kelis veiksmus. Kai kuriose pjesėse vaidina garsiakalbiai, paveikslai, šviesa. Vienoje pjesėje scenoje reikalingas tvenkinys.

Yra ir kitokių pastatymų apsunkinimų. Atrodo, pasirinkimas didelis, bet.

Vertinimo komisija: režisierius Petras Maželis, rašytojas Bronys Raila, žiūrovų atstovė Angelė Raulinaitienė, režisierius Algimantas Žemaitis ir aktorė Ramūnė Vitkienė – turėjo gana sunkų uždavinį. Savo posėdyje komisija vieningai sutarė, kad atsiųstieji draminiai kūriniai turėtų atitikti skelbėjų numatytas sąlygas, kad būtų įmanoma pastatyti išeivijos teatro sąlygose, kad būtų galimai brandesnės literatūrinės ir draminės kokybės, atsilieptų lietuvių tautos ir jos išeivijos išgy-

venimus. Iš anksto susipažinusi su veikalais, komisija savo posėdyje dar kartą juos persvarstė ir vieningai nutarė: – deja, nė vienas iš jų pilnai neatitinka skelbtų sąlygų, todėl numatytoji 2000 dolerių premija neskirtina vienam asmeniui.

Vertinimo komisija tačiau rado kai kuriuos veikalus vienu ar kitu atžvilgiais atitinkančius skelbtąsias sąlygas ir pasiūlė Dramos Sambūrio Valdybai skirti 1000 dolerių dviejų giesmių sakmės KLAJOJANTI PĖDA (dar niekur nepanaudota istorinė Žemaitijos ir Klai pėdos tema) autoriui Edvardui ULDUKIUI (Vilniuje). Po 500 dolerių skirti: Izabelei LUKOŠEVIČIENEI (Jurbarko) už 4-rių veiksmų pjesę KARALIUS VAGIS ir Vincui PRANCKŪNUI (Šiauliuose) už 3-jų veiksmų komediją KARŠTA VASARA.

Los Angeles Dramos Sambūrio Valdyba susisiekė su autoriais, gavo jų sutikimą ir jiems premijos išmokėtos.

Premijų mecenatai: dr. Zigmas Brinkis, Stasė Šimo liūnienė, Ema ir Vincas Dovydaičiai, prof. dr. Emanuelis Jarašūnas, Gražina ir Juozas Raibiai ir Elena ir Vytautas Vidugiriai.

Dramos Sambūriui belieka šiuos veikalus pastatyti. Sėkmės.

**KAIP PADĖTI
SUKLAIDINTIEMS
TAIP KALBĖJO A.
LANDSBERGIS
LIETUVOS PILIEČIAMS**

Stalinistinė chunta vis dar bando primesti savo valią žmonėms Sovietų Sąjungoje, o taip pat – Baltijos valstybėms. Didelė dalis karinių SSRS pajėgų nepaklūsta apsišaukėlio "nepaprastosios padėties komiteto" nurodymams. Lietuvoje įvairūs "komitetininkai" ne-

Aurelijus Staškevičius, geriausias žaidynių plaukikas.
T. Zebrausko nuotr.

vengia gąsdinti ir šantažuoti atsargesnius SSRS karo pareigūnus, įvairių Lietuvoje dislokuotų karinių dalinių kontingentą, skleidžia šmeižtą ir dezinformaciją, neleidžia sužinoti tiesos. Norima sudaryti įspūdį, kad neva tik pučistų valdžia galės garantuoti jų ir jų šeimų saugumą. Įsakydami veikti prieš teisėtą valdžią jie ir bando įtraukti SSRS karines jėgas Lietuvoje į savo nusikaltimus, skiepija atsakomybės baimę kariškių šeimose.

Todėl būkime atidūs ir

geranoriški SSRS kareiviams ir karininkams, ypač tiems, kurie nevykdo kenksmingų Lietuvai akcijų. Paglobkime tuos, kurie gyvena kaimynystėje, paaiškinime suklaidintiems tiesą apie Lietuvos žmonių siekius ir jos vadovybės veiksmus. Prireikus mūsų pagalbos padėkime, net jei reikėtų paslėpti fanatikų ar slapųjų tarnybų terorizuojamas jų šeimas savo būstuose. Neužmirškime, kad šie žmonės taip pat Sovietų bolševikinės beprotybės aukos.

Vilnius, 1991.08.21.

Dvidešimt devintasis Dirvos novelės Konkursas PREMIJA 700 DOLERIŲ

skiriama iš

a.a. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko
Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis: Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.

Laikas: Paskutinė rankraščiui įteikti data 1991 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

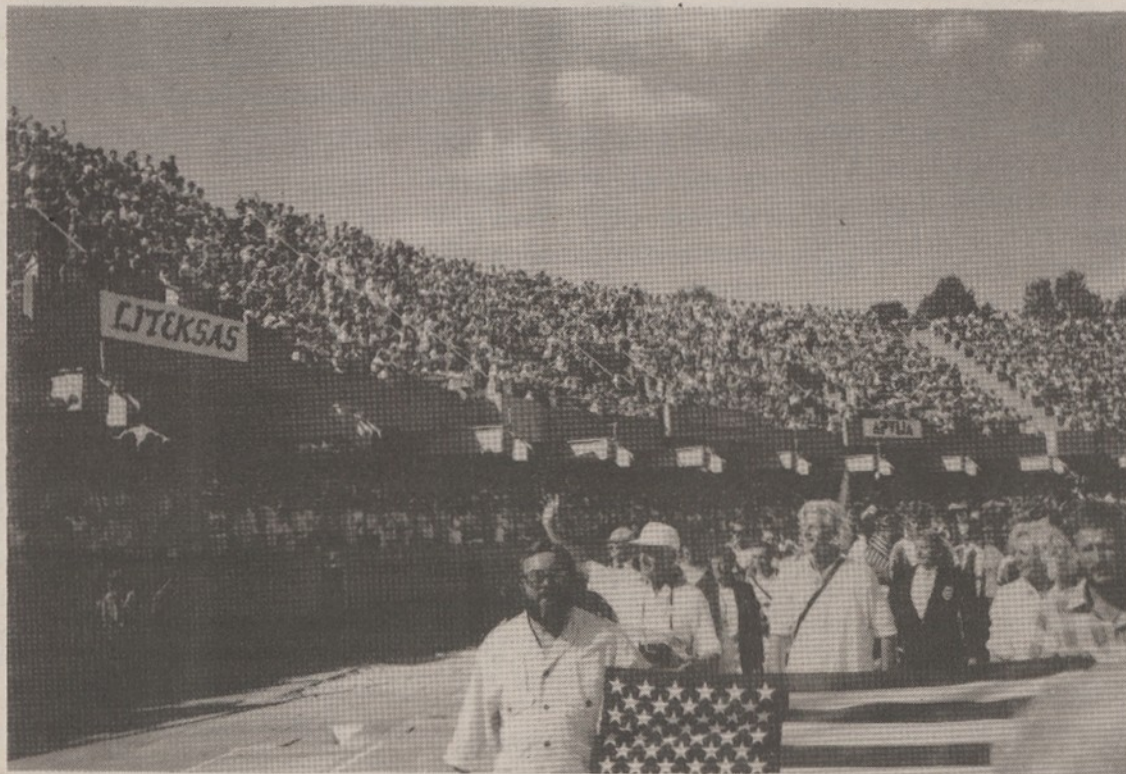
Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtina privalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

Kaune, atidarant žaidynes, priekyje JAV lietuviai sportininkai

Pauliaus Kijausko nuotr.

LIETUVA PO 45 METŲ

Genovaitė Dumčiūtė – Breichmanienė

– 8 –

ORVILŲ SODYBOJE

Regina, matydama, kad mudu su vyru labai patenkinti šios dienos ekskursija, sako: "Dar vieną įdomybę turiu judviems parodyti." Jos žvilgsnis nukrypsta į atokiau nuo kelio esantį didelį medžių kauburį. Privažiavę arčiau, matome virš medžių iškilusią smagiai plevėsuojančią mūsų trispalvę. "Tai Orvilų sodyba" – sako ji, o šoferis jau suka į žvyruotą keliuką.

Kai privažiuojame arčiau, matau, kad tai sodyba, kokių Lietuvoje nepriklausomybės laikais buvo daug. Tai buvusio turtingo ūkininko gyvenamasis namas, už jo sodas, o kairėje kiemo pusėje didelis klojimas. Čia būta gražios gyvenvietės, bet dabar viskas labai apleista, užžėlę žolėmis. Klojimo durys praviros, girdime vyriškus balsus, ir mes ten įeiname: du jauni vyrai pjausto didelį akmenį. Mums paaiškina, kad tai bus paminklas kapams. Palubėje iškabinti aliejumi tapyti paveikslai: daugiausia Kristaus kančios scenos ir šventųjų paveikslai. Iš apačios galvas užvertę žiūrime į tuos paveikslus. Tai senojo Orvido, mirusio prieš tris mėnesius, darbai. Jis buvo lankęs meno mokyklą. Kai paklausiamo kur surasti jaunąjį Orvidą, jie tik atsako,

kad greičiausia jis yra savo mėgstamoje vietoje – kalnelyje esančioje oloje. Ten jie turi net ir seną pianiną, ten jis kuria, skaito ir praleidžia poilsio valandas. Einame į nurodytą vietą.

Jeigu akmenų muziejuje kiekvienas akmenėlis turi savo vietą ir paskirtį, tai čia jau tikras chaosas. Ir čia akmenų daugybė. Vieni sudėti krūvomis prie kelio, kiti pievoje. Keletą kartų perėjau tą turbūt niekada nešienaujamą pievą ir kaskart mačiau ir pastebėdavau ką nors kitą. Pirmiausia akis patraukia keista figūra. Tai ant dviejų šiek tiek apgenėtų medžio kamienų pritvirtinti seni vežimo ratai. Tarp tų dviejų riogsančių stulpų primesta visokiausių daiktų: akmenų, medžio kamieno gabalų, šakų, ratų. Visi šie daiktai taip suramstyti, kad vienas kitą prilauktytų. Viena šone virve pririštas lyg ir didelio paukščio sparnas. Niekaip negalėjome suprasti ką visa tai vaizduoja. Kai žiūrime iš vienos pusės, matome lyg ir ragus. Vos porą žingsnių žengus, vaizdas vėl pasikeičia.

Bet čia įdomybės dar nesibaigia. Tarp įvairių rūšių medžių ir krūmų, kurie auga nekarpomi, pristatyta įvairiausių statulų, skulptūrų. Senų medžių kamienai įvairiausiai išdrožinėti. Jeigu

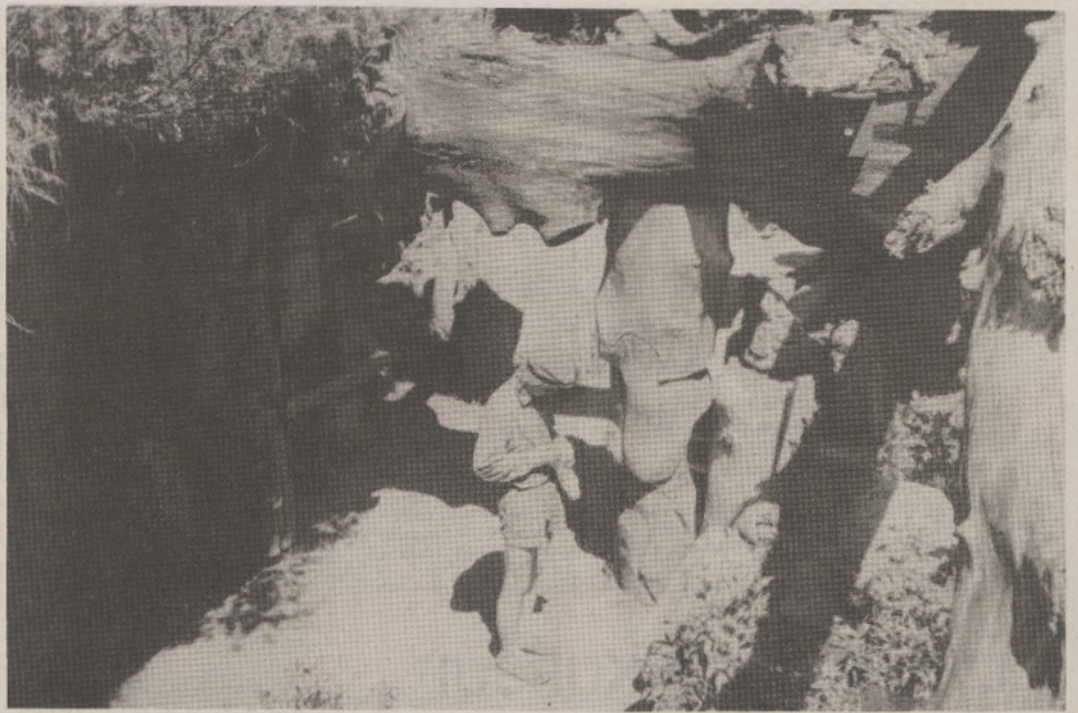
medis buvo storas ir dar palikta šaka, tai išdrožtos, viena į kitą palinkusios dvi galvos. Darbas kruopštus, apdailintas. Daugiausia Kristaus ir Marijos veidai. Per aukštą žolę brendame tolyn. Prieš akis imponantiška statula pavadinta "Perkūnu". Tai didelis medis išrautas su šaknimis ir apverstas aukštyn kojomis. Medžio šaknys vaizduoja Perkūno plaukus, o kamiene išdrožinėtas rūstus jo veidas. Tai antras eksponatas, kuris labai patiko savo originalumu.

Pagalčiau po ilgo braidy-mo žolėse, prieinamame lyg ir olą, lyg ir slėptuvę, iš kurios, išgirdęs mus kalbant, išlenda žmogus. Tai jaunas Orvidas. Iš pradžių jis nekalbus ir, atrodo, nepatenkintas, kad sutrukdėme jo ramybę. Prašau, kad parodytų savo kūrinių ir klausiu ar jis neturi rūpintojėlio. Jis tuojau pranyksta ir atneša nedidelį rūpintojėlį, paties išdrožinėtą Lietuvos krikšto sukakčiai paminėti. Apačioje išdrožta "1987 metai". Jis pasidaro šnekesnis ir sutinka man parduoti šį savo kūrinių. Pradedu aiškinti kaip jo tėvas iš naikinamų apylinkės sodybų namo vilko medžius ir akmenis. Numatyta sunaikinti sodybą su lygindavo su žeme, kad neliktų nei medžių, nei sodo, nei šulinių. Jo tėvui pasisekdavo vieną kitą medį išprašyti ar namo jį parsigabenti. Padėdavo kaimynai ir kiti geri žmonės. "Perkūną" atvilko naktį traktoriumi. Jis dar kartą praveda mus takais, dar atrandame naujų skulptūrų, pasislėpusių aukštoje žolėje. Visai neseniai pas jį buvo atvykę valdžios žmonės ir sužymėjo mėlyną kreidą didesnius akmenis, sakydami, jog tai yra valdžios turtas ir turės būti grąžintas. Bet, prasidėjus sąjūdžiui ir atgimimui, daugiau niekas jo nebelankė, tad jis tikisi, kad pavyks išgelbėti visą turtą. Nedrąsiai žiūrėdamas į mane, jis

prašo – ar negalėčiau atsiųsti stiprios medžiagos lietuviškai vėliavai. Siūlo grąžinti man pinigų, nes labai nori turėti stiprią vėliavą kuri visados plevėsuotų virš jo sodybos. Pinigų už rūpintojėlį neimu atgal, bet prižaduoju, kad tikrai medžiagos jam atsiūsiu. Grįžusi į Kanadą jo prašymą išpildžiau.

Atsisveikinam. Jis purviną ranką nubraukia į kelnes ir šypsodamasis linki

langos gatvėmis ir pajūriu. Pasukame į parką. Atmenu, kad parkas ir jaunose mano dienose suteikdavo kažkokią ramybę. Vaikstome gražiai prižiūrimais takais stebėdami įdomią ir įvairią augmeniją. Vos įėjus į parką, pasitinka Jūratės skulptūra. Parke daug gražiai prižiūrimų gėlynų, romantiškų tiltelių. Tvenkiniuose plauko baltos, išdidžios gulbės. prieiname prie buvusių gra-

Jaunasis skulptorius Orvidas nuotraukos viduryje. Kairėje pusėje jo slaptos buveinės anga.

Skulptoriaus Orvido didžioji skulptūra.

mums laimingos kelionės. Išvykdamas iš to sodybos turi susimąstyti. Savo gyvenime matau jau antrą tokį žmogų. 1976 m. Australijoje buvau aplankiusi vieną menininką – saulės, žemės ir vandens garbintoją ir aborigenų teisių gynėją. Jis kovoją prieš bet kokią pažangą, nes tai naikina natūralią žmogaus, gamtos, saulės ir vandens būseną. Kas galėjo atspėti, kad kitą tokį originalų ir gabų žmogų po 13 metų visai atsitiktinai sutiksim Lietuvoje.

GINTARO MUZIEJUJE

Grįžę iš Mosėdžio, dar suspėjame pavaikštinėti Pa-

fo Tiškevičiaus rūmų. Jie atnaujinti ir naujai perdažyti. Dabar čia Gintaro muziejus. Susirandame gidą – vyresnio amžiaus, labai malonus, inteligentiškas žmogus. Pagal amžių, rūšį apdirbimo metodus ir paskirtį išdėstytas gintaras laikomas po stiklu užrakintose dėžėse ar spintose. "Tai Lietuvos auksas" – sako jis.

Gidas aiškina mums visą gintaro atsiradimo istoriją. Kai pradėję tirpti ledynai, o tai buvę daugelį tūkstančių metų prieš Kristaus gimimą, Baltijos jūros dar nebuvo.

(Nukelta į 5 psl.)

Skulptoriaus Orvido didžioji įdomybė "Perkūnas", kur medžio šaknys apverstos aukštyn.

AR SENOVĖS LIETUVIAI BUVO SATANISTAI (VELNIO GARBINTOJAI)?*

Dr. Jonas Balys

(Tęsinys iš praėjusios savaitės Dirvos)

Žodžio 'vėlė' kilmė arba etimologija lieka neišaiškinta, nors buvo daug bandymų: rašė K. Būga, M. Vasmer, E. Fraenkel ir kiti. Vis ieškoma ryšio su karo lauke žuvusių likimu (plg. germ. *wal-*, *valr-*, kaip 'Walkuere' ir 'Walhalla'). Daugelio mitologinių vardų etimologijos lieka neišskios. Pvz. mes nežinome, kaip atsirado žodžiai aitvaras, kaukas, laumė, net Perkūnas (gal iš 'perti', t.y. pėrėjas, mušėjas, trenkėjas?).

Kai fonetika nepadedą išspręsti klausimo, reikia imtis semantikos. Yra teorija, kad pagal semantiką žodis *vėlė* galės būti artimas prasmėi *vėjas*, kaip 'pūtimas, kvėpavimas'. Plačiau yra randamas tikėjimas, kad žmogaus *vėlė* apleidžianti kūną su mirštančio paskutiniu atsikvėpimu. Plg. liet. 'dūšia' ir 'dūsavimas' iš lenkų 'dusza'. Toliau liet. 'dvasia' (kas iškvepiama) ir 'dvėsavimas' (posakiai: "vos dvėsuoja", be "dvasios", "išpūtė dvasią", t.y. numirė). Taip pat rusų "dukh, duša" ir 'dykhanie'. t.y. dvasia ir kvėpavimas: rus. 'vozdukh' reiškia 'oras'. Tokiu būdu tarp dvasios ir oro arba kvėpavimo yra aiškus ryšys.

Grįžkime prie lingvistų. Dar toliau su **vel-* žodžio studijom nuėjo rusai V. Ivanov ir V. Toporov ("Baltistica", 1973). N. Vėlius parašė knygą lietuviško "Folklorinio velnio analizę" (Vilniuje, 1987). Jis visiškai priėmė tą rusų autorių teoriją, kad liet. 'Vėlės' ir rusų 'Volos' buvusi ta pati dievybė, *mirusių pasaulio vadovas požemyje*. Mes žinome tik tiek, kad tas Volos buvęs rusų "gyvulių dievas". Žodis 'volos' rusiškai reiškia 'plaukas', tad visai suprantama, kodėl taip buvo pavadintas rusų plaukuotų gyvulių dievas. Tuo tarpu baltai tokio dievo nežinojo. Yra kalbininkų paslaptis, koku būdu Vėles galėjo pavirsti į Volos, ar atvirkščiai. Čekų kalboje žodis 'volos' pavirtęs į 'veles', tai esanti garsų kaita. Tačiau tai nieko bendro neturi su baltais.

Baltai žinojo visiškai kitokio pobūdžio dievybes panašiu vardu. Štai latvių Štenderio 1783 m. gramati-

162 ir 163). Plg. žodžius liet. 'ašvienis' (arklio).

Tokiu būdu visai įmanoma, kad lietuviai ir latviai galėjo turėti mirusiųjų arba vėlių dievą. Čia rusiškas Volos yra visiškai ne vietoje. Jei N. Vėlius savo knygoje priima be rezervų tokią rusų autorių teoriją apie Vėles/Volos giminystę su numirėliais ir velniais, tai suprantama, nes ten (ypač seniau) būtų buvęs blogo skonio dalykas kritikuoti "vyresnį brolių". Rusiška kronika tik sako, kad tas Volos buvo "skotij bog" ir nieko, kad tas Volos buvo "skotij bog" ir nieko daugiau. Jokių ryšių nematyti su mirusiais ar velniškais demonais, tik su vaisingumu ir derliumi, kaip paprotys nupjovus rugius, vadinamas "Volos barzdos pynimas".

Keista tik tai, kad archeologė Marija Gimbutienė paskelbė savo sukonstruotą baltų svarbiausiųjų dievų trijulę, kuriais buvę *Dievas* – *Perkūnas* – *Vėlinas*, dėl kurių buvimo jai nebesą jokios abejonės ("Metmenys", nr. 20, 1970). Dėl Dievo ir Perkūno nesiginčysime, bet Vėlinas nebuvo joks dievas. Net ir N. Vėlius savo minėtame veikalė (1987) parašė: "Vis dėlto jos įdomūs teiginiai nėra iki galo įrodyti ir lieka tik hipotezės" (p. 28). Tai labai mandagi kritika. Mano nuomone, tas vėlinas ar velnias nebuvo joks die-

vas, bet *demonas*. Jis buvo perdėm blogas, todėl negalėjo būti garbinamas kaip kiti dievai. Pasiskaitys toki M. Gimbutienės straipsnį, kurio versija ir angliškai buvo paskelbta 1974 m., kai kas galės pasidaryti klaidingą išvadą, kad senovės lietuviai buvo velnio garbintojai arba satanistai. Tai grynas nesusipratimas.

Yra pagrindas susirūpinti. Štai TV apžvalgoje "Peter Ustinov's Russia" antrojo daly, kur ir Lietuva buvo nemažai pavaizduota, Ustinov aplankė Kaune dail. Žmuidzinavičiaus surinktą *velnių kaukių ir skulptūrų muziejų*. Ir štai jam susidarė įspūdis, kad *vėliausiai Europoje krikščionimis pasidarę lietuviai*

kadaise garbinę velnią... Liaudis tokias Užgavėnių kaukes darė norėdami velnią *pajuokti*, bet ne jį pagerbti. Vėliau menininkai pamėgdžiojo liaudies skulptorius ir kūrė *komiškas velnio figūras*. Štai kur glūdi nesusipratimo pavojus: Todėl būkime atsargūs su savo teorijomis ir fantazijomis. Kad liaudis velnią nie kino, rodo tokia pasaka. Bažnyčios prieangy arba 'bobinčių' (negarbingoj vietoj) buvo pastatyta velnio stovykla, kuriai eidamas į bažnyčią žmogelis vis pakisdavo špygą panosėn, sakydamas: "Dievui garbė, o tau šė!" Vėlniui įkyrėjo ir jis žmogui keršijo už įžeidimą.

(Pabaiga kitam numeryje)

PO 45 METŲ

Ji susidariusi tirpstant ledynams. Gintaro yra įvairiausių rūšių: permatomo skaidraus, debesuoto, balto, tam saus ir šviesaus. Įdomiausi ir brangiausi yra gintaro gabalai su inklūzais – tai yra gintaran pakliuvę ir ten užsikonservavę įvairūs vabzdžiai, samanų gabalėliai, spygliai ar pan. Norint geriau pamatyti ir išstudijuoti šį Lietuvos brangakmenį, reikėtų turėti daugiau laiko. Gido tvirtinimu toks gintaro muziejus yra vienintelis pasaulyje. Ir vėl stebiuosi lietuvių kultūringumu, darbštumu ir meile savo kraštui. Yra keletas eksponatų dovanotų kitų Europos valstybių valdžios asmenų, Danijos ir Olandijos karališkųjų šeimų, nes muziejus garsus visoje Europoje.

Paskutinis vakaras Palangoje, tad skubame į pajūrį kartą pabraidyti baltutėliu smėliu, pasidžiaugti kopomis.

LIAUDIES INSTRUMENTŲ MUZIEJUJE

Mūsų kelionė atgal į Kauną buvo savotiška. Šoferis įjungė radijo, ir pradėjome klausytis muzikos, bet tuojau pat prasidėjo transliacija pirmą kartą vykstančių Lietuvoje demokratinių rinkimų į Aukščiausiąją Tarybą. Regina ir šoferis sėdėjo apbustulbę, nes negalėjo patikėti savo ausimis. Skelbiama kaip vyksta rinkimai, ir rezultatai. Abudu gana jauni žmonės, tad šis įvykis pirmas toks jų gyvenime. "Ar tai ir yra demokratija?" – buvo klausimas jų akyse.

Grįžus į Kauną man labai rūpėjo dar kartą nueiti į senamiestį ir ten aplankyti Lietuvių liaudies muzikos

instrumentų muziejų.

Įeiname į vieną gražiai sutvarkytą kiemą. Apiink kiemą stovi keletas nedidelių senų namukų. Jie atnaujinti ir atrodo žvarūs ir tvarkingi. Kiemas grįstas akmenimis. Viduryje kiemo ant aukšto pjeđestalo stovi kompozitoriaus Jono Švedo biustas. Apačioje užrašas: "Jonas Švedas ansamblio "Lietuva" įsteigėjas ir vadovas (1940-62). Tarybų sąjungos liaudies artistas, valstybinės premijos laureatas, kompozitorius, pedagogas, profesorius".

(Bus daugiau)

LOS ANGELES

TAUTOS ŠVENTĖS, MINĖJIMAS

A.L.T.S-gos Los Angeles skyrius ruošia TAUTOS ŠVENTĖS minėjimą kuris įvyks rugsėjo mėn 8 d. sekmadienį šv. Kazimiero parapijos salėje.

10:15 val. ryto vėliavų pakelimas šv. Kazimiero parapijos kieme.

10:30 val. ryto iškilmingos pamaldos su programiniu pamokslu. Mišių metu giedos parapijos choras ir solistai vadovaujami muz. Viktoro Ralio.

12:00 val. Minėjimas šv. Kazimiero parapijos salėje. Svarbiausią kalbą pasakys visuomenininkas Karolis Milkovaitis. Meninę dalį atliks: sol. Albina Gedminienė, akomponuos muz. Viktoras Ralys.

Maloniai kviečiame visus dalyvauti TAUTOS ŠVENTĖS minėjime. Moteris ir jaunimas kviečiamos pasipuošti tautiniais rūbais. A.M.

DOOR TO DOOR
PARCEL SERVICE TO

UKRAINE - LITHUANIA - LATVIA - ESTONIA
BYELORUSSIA - MOLDAVIA - CRIMEA
LENINGRAD, MOSCOW

- Money
- We send parcels with used and new clothing
- Car sales
- Flower delivery
- Standard food parcels - regular and express

minimum 5kg or 12lbs. NO MAXIMUM LIMIT.

INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212
Tel. (716) 894-9880

**BIG SUMMER
SPECIAL
LOWEST PRICES**

**4 weeks
SHORTEST WAITING PERIOD**

You can send **VOLGA** or **LADA** to your family in:

LITHUANIA - UKRAINE - LATVIA
ESTONIA - MOSCOW
LENINGRAD - MOLDAVIA
CRIMEA - BYELORUSSIA
INTERPOSTMIR CO.

LIETUVOS MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJOS VEIKLA

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos visuotiniame suvažiavime, įvykusiame balandžio mėn., New Yorke buvo aptarta įvairūs Moterų Klubams svarbūs nuostatai, vienbalsiai perrinkta Federacijos valdyba ir aptarti einamieji reikalai. Suvažiavime dalyvavo Amerikos rytinio pakraščio klubų pirmininkės ir jų atstovės ir iš Čikagos klubo atskridusi Čikagos LMKF klubo pirmininkė dr. Vilija Kerelytė. Buvo pasigęsta Los Angeles klubo delegatės. Iš svarbesniųjų reikalų buvo persvarstyti LMKF nuostatai ir statutas, kurį mieliai peržiūrėjo Čikagos klubas, o pirm. dr. V. Kerelytė atvežė ir suvažiavimui pristatė pakeitimų ir papildymų projektą balsuoti.

Kaip ir kiekviename suvažiavime, iškilo ir archyvų problema. Kur dėti bylas, dokumentus ir šiaip per tiek daug metų surinktą klubų veiklos medžiagą nuo pat atsteigimo laikų Vokietijoje. Šiame suvažiavime p. Lola Janušienė iš Philadelphia pristatė pasiūlymą visą archyvinę medžiagą saugoti Balch Institute Etninės studijoms. Philadelphia pirmininkei Snieguolei Jurskytei pritarus ir P. Janušienėi ir p. Gedekienei plačiau apibūdinus šį Institutą suvažiavimas sutiko su šiuo pasiūlymu ir nutarė kuo greičiau šį reikalą išspręsti. Taip pat buvo kalbėta apie moterų veiklą Lietuvoje, nors dabar žinių iš atkurto Moterų Klubas nėra, bet visiems pagėdaujant nutarta stengtis susisiekti ir su Lietuvoje esančiomis moterų organizacijų narėmis ir gal kaip nors galima būtų joms padėti ir bendradarbiauti. Hartfordo LMKF pirm. Adai Ustjanaušienei pasiūlius, suvažiavimas vienbalsiai nutarė LMKF valdybą perrinkti artimiausiems trims metams, tik pagal naujo statuto nuostatą, sumažinti dviem narėms. Tokiu būdu valdyba buvo perrinkta tokia: pirm. Aldona Pintsch, vice-pirm. Salomėja Valiukienė, sekr. Eugenija Donohue ir dr. Marija Žukauskienė, visuomeniniams reikams Malvina Klivečkienė, ir narės Sofija Skobeikienė ir dr. Jadvyga Vytuvienė. Nutarta ir išsiųsti sveikinimai Lietuvos Respublikos Pirmininkui p. V. Landsbergiui ir buvusiam Amerikos Prezidentui Richard Nixon padėkoti už jo kelionę į Lietuvą. Federacija gavo labai malonų atsakymą.

Suvažiavime dalyvavo garbės pirm. Margarita Samatienė atvykus iš Washingtono; sveikinimai išsiųsti sergančioms narėms: garbės pirmininkėms Irėnai Banaitienei ir Vincei Jonuškaitei – Leskaitienei, LMKF vice-pirm. Viktorijai Četėtionei. Suvažiavimo dalyvės pasveikino Juzę Augaitę švenčiančią garbingą gimtadienį. Šis suvažiavimas vyko labai šeimyniškai, be įprastinių balių ir kviestųjų svečių, bet buvo labai darbingas.

LMKF Valdybai buvo svarbus įvykis amerikiečių dalyvavimas General Federation of Women's Clubs suvažiavime, kuris šiemet įvyko Washington, D.C. birželio mėnesyje. Kadangi buvo galima nuvykti automobiliu ir kelionė nebuvo brangi, keturios narės atstovavo lietuvės GFWC suvažiavime: pirm. A. Pintsch, S. Valiukienė, dr. M. Žukauskienė ir A. Ustjanaušienė, o prie jų dar prisidėjo garbės pirm. M. Samatienė gyvenanti Washingtono. GFWC suvažiavimai vyksta kas metai vis kitoje valstyje. Čia suvažiuoja amerikiečių moterų klubų valdybų delegatės iš įvairių Amerikos miestų ir kaimų. Daugelio šalių atstovių finansuoja jų valstybės, o mes, deja kaip ir latvės, estės ir ukrainietės turime pačios save finansuoti. Čia yra vienintelė proga apšviesti ne tik vietines amerikietes apie Lietuvą: politinę padėtį, papročius, ir moterų veiklą, bet ir kitų šalių delegates. Suvažiavime viena lietuvė atstovė turi progos dvi minutes pakalbėti ir taip pat turi vieną balsą balsuojant.

Šiemet sukako 100 metų nuo GFWC įsikūrimo. Jau pernai įvykusiame GFWC suvažiavime New Yorke buvo atžymėta pradžia šimtmetinių sukaktuvių, o šiemet šventė užsibaigė Washingtono. Ta proga LMKF pirm. A. Pintsch susitiko su Washingtono klubo narėmis Ina Aureille ir Jūrate Micutaite ir aptarė klubo reikalus. Kelinti metai iš eilės Washingtono klubui pirminikavo dr. Danute Harmon, o šiemet ji perėmė p. Gėnė Vasaitienė ir Ina Aureille. Kitas GFWC suvažiavimas vyks Indianapolyje, Indiana todėl LMKF valdyba tikisi, kad mūsų Čikagos klubas su pirm. V. Kerelyte galės prasmingai atstovauti lietuves moteris.

LMKF pirm. Aldona

LMKF atstovės General Federation of Women's Clubs suvažiavime Washingtono, įvykusiam liepos mėn. Iš kairės: Dr. M. Žukauskienė, S. Valiukienė, A. Ustjanaušienė, M. Samatienė ir A. Pintsch.

Pintsch, Balch Institute for Ethnic Studies pakviesta, nuvyko rugpjūčio 8 d. į Philadelphia pasitarti ir apžiūrėti kaip, kur ir kokiomis sąlygomis būtų priimta LMKF archyvinė medžiaga. Balch yra didžiuliam 5 aukštų pastate: muziejus, biblioteka ir archyvinis centras įsisteigęs 1989 m. Jame renkama medžiaga įvairių etninių organizacijų, veiksusių 19-to šimtmečio pabaigoje ir 20-tame šimtmečiuje ir apie kurias mažai arba visai nėra kur kitur rasti žinių. Jau per porą metų, gavus specialią pašalpą, Balch Institutas sukatalogavo ir OCLC knygynų tinklą visą

archyvinę medžiagą ir nuolat gaunamas 1,200 periodinių leidinių. Apie Lietuvą kol kas žinių ir leidinių mažai. Nemokamai siunčiamas tik LITUANUS ir DARBININKAS. Institutui lėšos gaunamos iš privačių bendrovių, šiek tiek iš valstybės stipendijų fondo ir taip pat sukelia įvairiais būdais pats Institutas. Balch muziejuje jau sukaupta šiek tiek lietuviškų daiktų medalių, pinigėlių, nuotraukų ir ką tik gauta nuo Kročio iš Philadelphia, rankų darbo motinos megzta ir siuvinėta lovatiesė, kurią jis atsiėmė iš savo gimtinės. Šitokie daiktai naudojami pa-

rodoms. Taigi, išpūdis liko geras ir nutarimas atiduoti LMKF archyvą į Balch Institutą palieka netolima realybe – tikrai reikės surinkti įvairių narių medžiagą ir šiek tiek ją patvarkyti.

Pirmininkė Aldona Pintsch lydėjo Valdą Gaičiūną, gimnazijos mokytoją, neperseniausiai atvykusį iš Lietuvos ir kuriai buvo nepaprastai įdomu pamatyti netik Institutą, bet ir apžiūrėti Philadelphia – Amerikos pirmąją sostinę, kurioje pasirašytas 1776 metais Amerikos Nepriklausomybės Aktas, o taip pat pamatyti Laisvės varpą, kurio įrašą kadaise Amerikos lietuviai nuvežė į Lietuvą. Jis pirmą kartą suskambėjo Kaune 1919 m. vasario 16 d. Varpas buvo nuliedintas Philadelphiaje, su iškalta Vytimi, ir parašu:

O skambink per amžius
Vaikams Lietuvos:
Tas laisvės nevertas,
Kas negina jos. A.N.

REMKIME LANDSBERGĮ!

Lietuva visą laiką yra pavojuje. Prezidentas Landsbergis jau ne kartą kreipėsi pagalbos į visų valstybių vyriausybes. Paremkime Landsbergio šauksmą: visi siųskime telegramas JAV prezidentui George Bush, savo senatoriams, atstatovams ir reikalaujame demokratiškai išrinktos Lietuvos respublikos vyriausybės pripažinimo, paramos iš JAV.

–Amerikos Lietuvių Taryba. Tekstas jau paruoštas, tik reikia paskambinti:

1-800-325-6000
Hotline # 9922

Vienos telegramos kaina \$6.75 papildomos telegramos po \$3.00.

Hotline telegramos tekstas:
We urge you to support the democratically elected government of Lithuania, and the restoration or Lithuania's independence.

Jūs norite skaityti iš tiesų

nepriklausomą dienraštį?

Jūs domina objektyvi informacija

ir kritiškas komentaras?

Jūs norite pasitikrinti savo mintis? Jeigu taip -

"LIETUVOS RYTAS"

- Jūsų laikraštis. Jį galima užsiprenumeruoti

bet kuriame pasaulio krašte.

"Lietuvos ryto" dienraščio prenumeratos mokestį prašome siųsti anketoje nurodytu adresu. Anketa maloniai prašome atsiųsti redakcijai, kurios adresas: Lithuania, Vilnius, Gedimino pr. 12a, "Lietuvos rytas", indėksas 232001.

Slunčiu "Lietuvos ryto" dienraščio prenumeratos 1992 metams mokestį 84 JAV dolerius arba ekvivalentą bet kuria konvertuojama valiuta.

Taip pat siunčiu auką dienraščiui _____ JAV dolerių.

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Čekius rašykite: "Lietuvos rytas"

Subscription payment

Siųskite adresu:

LITHUANIAN COMMERCIAL BANK LITIMPEX

ACCOUNT Nr. 5000-305523

MANUFACTURERS NATIONAL BANK OF DETROIT

INTERNATIONAL BANKING DEPARTMENT

EUROPEAN GROUP (13/RC)

P.O. BOX 659

DETROIT, MICHIGAN 48231

U.S.A.

TELEX: 23-5796 MNB INTL A

23-5808 MNB INTL B

FAX: (313) 222-7421

PHONE: (313) 222-3128

SWIFT No. MNB US 33

In favour of "Lietuvos rytas" daily newspaper.

NUSIKALSTAMUMO STATISTIKA LIETUVOJE

Per pirmąjį šių metų pusmetį Lietuvoje nusikalstamumas, lyginant su pernai metų tuo pat laikotarpiu, padidėjo net 26,2 proc. Šiemet užregistruota net 21727 nusikaltimai. Tai skaičius labai artimas nusikaltimų skaičiui, užregistruotam Lietuvoje per visus 1988-sius metus. Aišku, neraminanti žinia.

Pirmiausiai, manau, nereikėtų pernelyg išsigąsti palyginimo su "visais 1988-siais". Aišku džiaugtis tikrai nėra kuo, tačiau norėčiau kiek paaiškinti. Visai niekam nebeslapstis, kad statistika TSRS, kaip ir Lietuvoje, buvo anksčiau tokia, kokia buvo reikalinga "partijai ir vyriausybei". Nenorėčiau šios minties suabsoliutinti, tačiau šis faktorius tikrai turėjo didesnės ar mažesnės įtakos to meto visiems statistiniams duomenims, ar tai būtų medicina, ar statybos, ar dar kas. Ir dar. Kas yra nusikaltimas? Ką reikia fiksuoti, o ką ne? Kiek žinau ties šios sąvokos apibrėžimo ribomis sutrinka ne vien Lietuvos ar Tarybų Sąjungos statistikos specialistai. Tai didelė ir visiškai kita pašnekesio tema.

Suprantama, mintis, kad nusikalstamumo dydis Lietuvoje – "normos ribose", būtų ne tik be jokio pagrindo, bet net ir melaginga. Civilizacija, norim mes tai pripažinti ar ne, bet daro savo. Didėja ir nusikalstamumas kaip didėja ir kiti dalykai, sakykim, žmonių skaičius. Kiek pamatuotas nusikalstamumo didėjimo aiškinimas "pasaulio moralės smukimu", manau paaiškina ateities istorikai. Nusikalstamumas auga Lietuvoje,

TSRS, Europoje... Gal skiriasi tik augimo tempais, ar tuo kuri nusikaltimų rūšis pirmauja. Lietuvoje, galima tvirtai pasakyti, labai mažai nusikaltimų padaro narkomanai. Tačiau policija nerimauja, kad daugiausia nusikaltimų padaro neblaivūs asmenys ir nepilnamečiai.

Lietuvos policija prisipažįsta, kad jai sunku sulaikyti nuosikalstamumą viešose vietose ir gatvėse. Tam galima surasti labai rimtų, patiesinamų priežasčių: trūks-

Lent 1	6 mėn.		Kiekis	Proc.
	1990 m.	1991 m.		
Tyčiniai nužudymai su pasikėsinimais	105	115	10	9,5
Tyčiniai sunkūs sužalojimai	156	174	18	11,5
Išžaginimai (su pasikėsinimais)	105	96	-9	-8,6
Valstybinio ar visuomeninio turto vagystės	2425	4074	1649	68,0
tarp jų iš bazių, sandėlių ir parduotuvių	530	685	155	29,2
gyvulių	87	214	127	146,0
Asmeninio piliečių turto vagystės	8062	10823	2761	34,2
tarp jų iš butų	2076	2790	714	34,4
transporto priemonių	661	808	147	22,2
iš transporto priemonių	2187	2799	612	28,0

ta policininkų, maži jų atlyginimai, kasdieniniame darbe naudojamos technikos stoka ir jos netobulumas ir t.t. O šių nusikaltimų per šių metų pirmąjį pusmetį padidėjo net 13,6 proc. Tačiau piliečiui, bijančiam būti sumuštam vidury dienos ir viduryje miesto aikštės, šie paaiškinimai – nei šilta nei šalta. Jis nori nebijoti, jaustis saugiu, jausti apgintu. Visa kita jam nesvarbu. Ir jis teisus.

Kokių nusikaltimų rūšių Lietuvoje daugiausia?

Net 85 procentai visų užregistruotų nusikaltimų – vagystės. Galima aiškiai teigti, kad Lietuva jau vagių

Ed. Šulaitis Kauno sporto salėje krepšinio atidarymo metu su Lietuvos krepšinio tėvu K. Savicku. V. Kapočiaus nuotr.

MASKVOS KONFERENCIJA

1991 m. rugsėjo 10–spalio 4 dienomis Maskvoje turėję vykti trečioji ESB konferencija liečianti žmonių ir tautų teises. VLIKAS šios konferencijos proga įteikė memorandumą 35 ESB konferencijos valstybėms. Memorandume buvo iškelta tebesitęsianti Lietuvos okupacija ir Lietuvos teisė į nepriklausomybę. Buvo ciutuotas 1991 m. birželio 26 d. prezidento Bush'o pareiškimas JAV Kongresui, kuriame JAV administracija labai konkrečiai pasisako remianti Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir pareiškia, kad remia Lietuvos priėmimą į ESB konferencijos valstybių tarpą pradžioje stebėtojo, o vėliau ir pilna-teisiu nariu. VLIKAS prašo, kad visos ESBK valstybės remtų Lietuvos valstybės priėmimą į ESBK pilna-teisiu nariu.

Memorandumas buvo pasiųstas 1991 m. rugpjūčio 5 d., 32 Helsinkio aktą pasirašiusių valstybių užsienio

augimo rodiklis padidėjo 26,2 proc. Džiugu pastebėti, kad nusikalstamumas sumažėjo Vilniaus rajone.

Išskirtini ir Druskininkų miestas, Molėtų ir Radviliškio rajonai – juose nusikalstamuma per pus rečiau, nei vidutiniškai Lietuvoje.

Pagal Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos informaciją parengė Vitalius Zaikauskas.

šalis. Daugiausiai, asmeninio turto vagysčių – 10.823. Antroje vietoje – valstybinio ir visuomeninio turto vagystės – 4074, ir po jų vagystės iš butų (2790) ir transporto priemonių (žr. lent. 1). Pilietis, nekreipdamas jokio dėmesio į tai, kad atsakingai pareigūnai tai aiškina nepavydėtina ekonomine padėtimi Lietuvoje, nori, kad išėjus jam į darbą ar išvykus atostogauti būtų tikras, kad po jo spintą nenaršys svetimi pirštai: vėl tas pats saugumo jausmas.

(žr. lent. 2)

Nusikaltimų geografija. Daugiausiai nusikaltimų Panevėžio rajone, Vilniuje, Kauno rajone ir Kauno mieste. Nusikalstamumo augimo tempai, lyginant su tuo pačiu pernai metų laikotarpiu, didžiausi Klaipėdos rajone (išaugo net 78,7 procentais) gerokai šoktelėjo šis rodiklis ir Šiaulių rajone (52, 4 proc.) kai visas respublikos nusikalstamumo

Lent 2	Nusikaltimų skaičius 10 tūkst. gyventojų	Nusikaltimų augimo tempai proc.
Respublikoje (vidutiniškai)	59,0	26,2
Vilnius	86,6	14,8
Kaunas	77,1	11,8
Klaipėda	68,7	49,8
Šiauliai	54,2	11,5
Panevėžys	36,6	28,1
Vilniaus rajonas	51,5	-3,8
Kauno rajonas	78,6	29,8
Klaipėdos rajonas	62,1	78,7
Šiaulių rajonas	44,5	52,4
Panevėžio rajonas	103,8	51,6

reikalų ministrams, Anglijos ministrui pirmininkui John Major, Prancūzijos prezidentui F. Mitterrand ir Vokietijos kancleriui H. Kohl. Taip pat memorandumas buvo pasiųstas JAV delegacijos pirmininkui ambasadoriui M. Kampelman ir JAV Helsinkio komisijos kopiramininkams kong. S. Hoyer ir sen. D. DeConcini. Jau gauti atsakymai iš amb. Kampelman ir iš Anglijos vyriausybės.

1991 m. rugpjūčio 9 d. VLIKAS pasiuntė pareiškimą prezidentui Bush išreikšdamas padėką už jo birželio 26 d. pareiškimą Pabaltijo

valstybių reikalu ir prašydamas JAV administracijos dėl Pabaltijo valstybių priėmimo į ESBK valstybių tarpą Maskvos konferencijoje 1991m. rugsėjo 10. Taip pat pareiškime buvo prezidentui priminta apie Lietuvos aukas nepriklausomybės kovoje 1991 m. sausio 13 d. ir liepos 31 d. įvykusias pasienio sargybinių žudynes.

1991 m., rugpjūčio 5 d., buvo pasiųstas laiškas Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministrui A. Bessmertnykui, kuriame yra išreikšta viltis, kad Sovietų Sąjunga pakeis savo poziciją okupuotos Lietuvos atžvilgiu ir neprieštaras prieš Pabaltijo valstybių priėmimą į ESBK. Taip pat jam buvo pridėtas ir VLIKO ESB Konferencijai memorandumas.

1991 m. rugpjūčio 8 d., buvo parašytas raštas sen. C. Mack, išreiškiant padėką už jo stiprią poziciją remiant Lietuvos laisvės viltis ir dėl jo opozicijos už norimą suteikti SSRS finansinę pagalbą per IMF.

Sąryšyje su paskutiniaisiais įvykiais Sovietų Sąjungoje yra galimybė, kad ESBK gali neįvykti arba būti perkelta kitur. (ELTA)

DĖL LKP PRIIMTI NUTARIMAI

Auksčiausioji Taryba nutarė:

1. straipsnis. Lietuvos Komunistų Partija (LKP) Sovietų Sąjungos Komunistinė Partija (SSKP), nelegaliai veikiančios Lietuvos Respublikos teritorijoje, valdomas turtas neatlygintinai paimamas Lietuvos Respublikos nuosavybėn.
2. straipsnis. Asmenys, atsakantys ar trukdantys vykdyti šį įstatymą, traukiami teisinėn atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Vilniaus Perkūno aukštieji tinklininkai laimėjo pirmą vietą. Pauliaus Kijausko nuotr.

TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Omaha, Nebraska

Birželio mėn. 16 d. LB iniciatyva, buvo suruoštas išpūdingas skaučių, birželio įvykių paminėjimas. Kartu tautų genocido, paminėti buvo pakviesti latviai ir estai. Omahos ukrainiečių bendruomenė, solidarizuodamasi su Baltijos tautomis, taip pat dalyvavo su savo tautine vėliava.

Minėjimas įvyko gražiam Memorial Parke. Tai pirmą kartą buvo toks viešas ir bendras Pabaltiečių genocido paminėjimas. Rengėjai taip norėjo atkreipti amerikiečių dėmesį. Pasi-sekė. Minėjimą stebėjo TV reporteris, o vakarinių žinių metu, buvo parodyti spalvingiausi momentai iš Memorial Parko. O didžiausias Nebraskos dienraštis Omaha "World Herald" išspausdino aprašymą su nuotrauka.

Minėjimą sklandžiai pravedė LB valdybos narys dr. Gediminas Murauskas.

Be prasmingų latvių bendr. pirm. Azijės Liepins iš Lincoln Nebraska ir Omahos miesto tarybos nario Mike Thompson kalbų, labai nuoširdžiai kalbėjo. Ziba Ayeen, 1991 metų Miss Nebraska. Simpatingoji viešnia, gimusi ir augusi Afganistane, labai supranta ir užjaučia Baltijos tautas, nes tas pats visų priešas – sovietinis komunizmas vykdė ir tebevykdo genocidą ir jos tėvynėje. Gražiai prarastas skaudžių įvykių prisiminimo minėjimas užbaigtas visų trijų Baltijos valstybių himnais.

LIETUVIŠKA MOKYKLĖLĖ

Nuoširdžių pastangų dėka Omahoje gražiai veikia lietuviška mokyklėlė, kuriai vadovauja Aušrelė Sakalaitė

ir Violeta Rotella. Jos naudoja naujausias mokymo priemones, gautas iš LB švietimo tarybos. Mokiniai sistematingai supažindinami ir su dabartiniais įvykiais Lietuvoje.

Pavasaryje, kai švietimo taryba paskelbė dovanų vaikų Lietuvos mokyklų vaikams, mokinukai nešė įvairias dovanėles, kad pradžiugintų Lietuvos vaikučius, kurie taip nedaug visko turi. Prie mokinukų suneštų dovanėlių, pridėjo nemažą gerbių dalį mokytojos ir išsiuntė keliasdešimt svarų dovanų į švietimo tarybą Chicagoje. Mokinukai buvo labai patenkinti, kad ir jie prisidėjo, prie Lietuvos vaikučių džiaugsmo.

Vasaros pradžioje, pradedant atostogas, mokytojos suruošė mokiniams, jų tėvams ir kviestiems svečiams išvyką į didelį, naują ir gražų Mahoney Parką už miestelyje.

Mokytojos deda daug pastangų, kad sudominus vaikus lankyti ir domėtis mokyklėle. Vedėja A. Sakalaitė, važiuodama į studijų savaitę, rugpjūčio 11-18 d.d. "Dainavoje", nusivežė ir porą mokinukų, kad jos ten pajustų lietuvišką dvasią ir praplėstų tautinį akiratį. Kitais metais, esant galimybei, vedėja planuoja vežtis ir kitus mokinius. Reikia pripažinti, kad tai yra gražios mokyklėlės vedėjos tautiškumo pastangos.

AUKŲ RINKIMAS

Omahos skautų vietininkija, trūkstant prieauglio, jau nebegali išvystyti didesnės veiklos. Beliko tik vyresnieji ir patys vadovai. Tačiau visuomenė džiaugiasi nepaisant didelės ar mažos

Baisių išvežimų minėjime. Iš kairės: Aušrelė Sakalaitė ir 1991 m. Miss Nebraska Ziba Ayeen.

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

1991 m. Š. A. Pabaltiečių ir Lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks rugsėjo 14-15 d.d., Clevelande, Ohio. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių. Varžybas vykdė Clevelando LSK Žaibas.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų, moterų, jaunių A (17-19 m.), jaunių ir mergaičių B (15-16 m.), C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.), F (žemiau 9 m.); vyrų ir moterų "Sub-masters" (35-39 m.) ir visų klasių vyrų ir moterų "Masters" – (40-44 m.), (45-49 m.) ir t.t. kas 5 metai.

Prieauglio klasifikacija –

jų veikla. Tai gražus nedidelės bendruomenės branduolys, nuoširdžiai dalyvaujantis visuomenėje veikloje, visados talkinantis bendruomenės parengimuose ir at-

pagal dalyvio amžių 1991 m. gruodžio 31 d., "Sub-masters" ir "Masters" – pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Dalyvių skaičius neapribotas visose klasėse.

Dalyvių registracija iki š.m. rugsėjo 10 d., šiuo adresu: ALGIRDAS BIELSKUS, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH. 44117. Tel. 216-486-0889.

Smulkios informacijos pranešamos visiems sporto klubams. Klubams nepriklausantieji, dėl informacijų prašomi kreiptis į bet kurį sporto klubą ar tiesioginiai į A. Bielskų.

liekantis nemažai gražių darbų Lietuvai.

Štai vienas toks gražus darbelis. Vietininkės v.s. Gražinos Reškevičienės iniciatyva du liepos sekmadienius, buvo renkamos aukos Lietuvos parlamento saugotojams, kad jiems būtų nusiušta kava ir kt.. Tais sekmadieniais parapijos salėje budėjo skautės ir priiminėjo aukas. Atnešusieji savo auką ar užėję tik pasižiūrėti, buvo pavaišinti skaučių paruošta kava. Kilnios aukų rinkėjų pastangos atnešė gražių derlių: surinkta virš 500 dol. Kaip puiku! Mūsų Parlamento vyrai turės kavos.

Aukų rinkimo proga, LB vice pirm. Valerija Prišmantienė puikiai pasidarbavo parduodama nemažai Vytuto Landsbergio Knygų "Atgavę Viltį".

Štai taip, mažoje Omahos bendruomenėje, vyksta kukli veikla, kuri visados atneša gražius rezultatus. JP.

Varžybų vietovė ir laikas bus paskelbta vėliau.

ŠALFASS-gos Lengv. Atletikos Komitetas.

• laišškai Dirvai

BŪKIME LAISVĖS VERTI LIETUVIAI

Vienintelė mintis lietuviui, kur jis begyventų ar būtų gimęs, turėtų būti Lietuva ir jos – Nepriklausomybė!

Skaitant įvairius straipsnius, man susidaro išpūdis, kad mes nesilaikome vieningumo, kaip, kad žydų kilnės žmonės.

Rodos, kiekvienas gudresnis už kitą, ne tik Amerikoje, bet ir pačioje Lietuvoje, o padėtis tokia, kad be vienybės mes savo gimtajam kraštui kenkiame.

Argi savimeilė ir egoizmas būti nepaprastais "žinovais" tarp vienos ar kitos organizacijos bei pavienių, garbės trokštančių "išminčių" – mes padedame savo tėvynei? Gerai pagalvokime apie tai ir nekenkime mažam briliantui – Lietuvai!

Gyvenantieji Amerikoje matome, kad dabartinė valdžia mūsų krašto reikiamai neužtaria, todėl mes savo meile, atkaklumu, išgalėmis ir vieningumu, turime jai padėti. Pirmoje eilėje būkime lietuviai verti savo krašto, kuris per šimtmečius kentėjo nešdamas kaimyninių kraštų uždėtus pančius, baudžiavas, deportacijas, žudynes. Jos ir šiandien nesibaila...

Nežiūrint tų laikų ir visų pergyvenimų – lietuvių kalba, patriotizmas ir meilė savo kraštui – Lietuvoje ir Sibire išsilaikė!

Negalėčiau tokį pagyrimą parodyti visiems "tremtinių" vaikams: Kaip kuriems noriu priminti, kad paukštis savo lizdo neteršia!

Gerda Kubilevičienė
Philadelphia

GERBIAMIEJI,

Prašant patalpinti sekančią žinutę: Renata ir Raimundas Pauliai š.m. liepos mėn. 11 d. susilaukė pirmo sūnaus Viktoro Aleksandro.

Pirmuoju vaikišku džiaugiasi Angelė (Barkauskaitė) ir Romas Nelsai, Bronė (Kulytė) ir Vytautas Pauliai, o provaikišku – Anastazija Kulienė, Pranė Paulienė ir Elena Nelsienė.

Su pagarba
Anelė Nelsienė

HELP WANTED

Housecleaning, two days a week. Require reliable, experienced, thorough worker. References required. No child care, near bus line, Clev. Hts. Call 291-2821 after 8:00 P.M.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

Kai mokinukai, prižiūrimi tėvų, taškosi dideliame baseine, mokytojos bendrauja su svečiais. Iš kairės: LB valdybos narys dr. Gediminas Murauskas, mok. A Sakalaitė, P. ir V. Kazlauskai, mok. V. Rotella, moksleivė Audria ir Dalia Sudavičiūtė.

Savo naujus rūbus demonstruoja ansamblis LIETUVA. Pirmą kart rūbų puošyboje panaudotas metalas – archeologai įrodė, kad metalu rūbus dabino ne vien latviai ir estai... I. Kijauskienės nuotr.

SOVIETAI GRAŽINA OKUPUOTUS PASTATUS

(Atkelta iš 1 psl.)

dovybė sutiko, kad televizijos ir radijo pastato viduje patruliuotų Lietuvos policija. Lietuvos televizijos ir radijo darbuotojai apžiūrėjo padarytą žalą ne tik pastate, bet ir televizijos bokšte.

Rugpjūčio 22 d. ryte, pirm. V. Landsbergis pasakambino sovietų armijos generaliniam štabo viršininkui gen. G. Moisejev ir informavo jį, kad jei tą dieną nebūtų duotas įsakymas sovietų armijai palikti okupuotus Lietuvos Televizijos ir radijo komiteto pastatus Vilniuje, Konarskio gatvėje, Lietuvos gyventojai ir pareigūnai susigrąžins juos patys. Gen. G. Moisejevas pažadėjo pasitarti su Sovietų Sąjungos prezidentu M. Gorbačiovu ir duoti atsakymą.

Greitai po šio pokalbio, Sovietų Sąjungos Vidaus Reikalų Ministerijos dalinio Vilniuje štabo viršininkas pulk. M. Mironenko pasakambino pirm. Landsbergiui ir paprašė susitikti.

Praėjus kelioms valandoms po šio susitikimo, pulk. M. Mironenko pasakambino pirm. V. Landsbergiui ir pareiškė, kad jis turi leidimą pradėti pastatų perdavimą Lietuvos valdžiai.

Rita Dapkutė, Lietuvos AT informacijos biuro atstovė, interviu metu su LIC, patvirtino, kad ketvirtadienį 6:10 val. vak. (Lietuvos laikui) Lietuvos televizijos ir radijo pastatas ir bokštas buvo perduoti Lietuvos valdžios kontrolei. Sovietų kariai patruliai ir užkardos, pastatytos pučo metu, yra nuimtos.

Lietuvos oficialūs asmenys perdavė pulk. M. Mironenko sąrašą kitų 21 pastato, kuriuos sovietai užgrobė 1990 m. kovo mėnesį, Lietuvai paskelbus nepriklausomybę. Anot R. Dapkutės,

aišku, ar sovietai sutiks sugrąžinti tuos pastatus. Savo pasikalbėjime su pulk. M. Mironenko, pirm. V. Landsbergis pareiškė, kad nežiūrint tos dienos pozityvių žingsnių, pučas Lietuvoje dar nepasibaigęs ir pasibaigs tik tada, kai bus grąžinti visi Lietuvoje okupuoti pastatai.

Pučo metu, Lietuvos parlamentas tęsė savo darbą ir priiminėjo nutarimus. Sesijos metu buvo svarstoma galimybė suteikti Rusijai

humanitarinę ir medicininę pagalbą.

Ketvirtadienį, rugpjūčio 22 d., pirm. V. Landsbergis susitiko su Vilniaus garnizono vadu pulk. Valerij Frolov. Pagrindinė tema buvo nesiliaujantis smurtas, kurį vykdo OMONas. Frolovas pažadėjo pirm. V. Landsbergiui imtis priemonių sustabdyti šių Sovietų Sąjungos Vidaus reikalų ministerijos kariškių veiksmus. Kadangi pulk. V. Frolovo vadovaujami būriai yra daug kartų didesni už OMONą, ir jei šis pažadas bus ištesėtas, įtampa Lietuvoje smarkiai sumažės.

(LIC)

KARALIAUČIAUS KLEBONAS – LIETUVIS

Labai iškilingos Dievo Kūno pamaldos su procesija buvo birželio 2 (sekmadienį) Huttenfelde. Po pamaldų vietos bažnytėlėje, labai gražiam orui esant, gausi procesija, Lampertheimo parapijos dūdų orkestrui grojant ir chorui giedant,ėjo prie Burgerhaus'o, kur buvo įrengtas dailus altorėlis. Gatvių grindinys buvo išpuoštas ornamentais iš gėlių lapelių bei žalumynų. Baldakimą nešė tautiniais drabužiais apsiredę Vasario 16 gimnazijos mokiniai.

Pasimeldusi prie Burgerhaus'o, procesija pasuko į Romuvos sodybą. Pasimeldę prie vainikais ir gėlėmis papuošto lietuviško kryžiaus, vokiečiai su orkestru ir choru grįžo prie bažnytėlės, kur klausėsi orkestro koncerto, o paskui visi pietavo. Lietuviai pasiliko Romuvoje.

Šv. mišias pilies koplyčioje aukojo Karaliaučiaus (vadinamo Kaliningradu) miesto ir apskrities dekanas kun. Anupras GAURONSKAS, asistuojamas t. dr. Konstantino Gulbino, OFM Cap. Pamoksle jis papasakojo apie savo darbo bei gyvenimo sąlygas. Jis yra vie-

nintelis katalikų kunigas ne tik Karaliaučiuje, bet ir visoje vadinamoje Kaliningrado srityje. Neturi ne tik bažnyčios, bet nei kur žmoniškai prisiglausti. Gyvena viešbuty. Pamaldas laiko bažnyčių griuvėsiuose, kapinėse, privačiuose namuose.

Karaliaučiaus tikinčiųjų komiteto pirmininkas yra Vytautas Vėgėlė, sekretorius Jonas Remeika. Komitetas pamaldoms išnuomojo sporto salę. Tilžėje jos laikomos priv. namuose, Gastello mieste – kapinėse, Šilinė – šventoriuje. Tikinčiųjų komitetui ir dekanui rūpi ne tik tikėjimo, bet ir lietuviybės reikalai.

Sekmadieniais kun. Gauronskas laiko trejas pamaldas Karaliaučiuje: 10 val. lenkams, 11 val. lietuviams, o 12 val. visiems kitiems – vokiečiams, rusams, ukrainiečiams ir kt. Po trečiųjų pamaldų skubą į Tilžę irgi pamaldoms.

Katalikai prieš karą Karaliaučiuje turėjo 4 bažnyčias, kurių viena per karą paversta griuvėsiais, o 3 naudojamos profaniniams tikslams.

Iš Lietuvos gaunamų laikraščių MARGUMYNAI

* "Tęsiasi konfliktas tarp Vilniaus miesto savivaldybės ir LR vyriausybės, kuri kaltinama už savivaldybės funkcijų vykdymą. LR Vyriausybės savivaldybių skyrius šį Vilniaus miesto savivaldybės pareiškimą komentuoti "VL" redakcijai atsisakė.

* Švedijos radijas nutraukė laidų lietuvių kalba transliavimą. Priežastis – lėšų stoka.

* 141 rusų tautybės Mažeikių naftos perdirbimo kombinato darbininkų pareiškė norą dirbti bet kurioje, panašioje, Rusijos įmonėje.

* Vilniuje ypač plinta ne AIDS, o sifilis. Medikai atkreipia dėmesį, kad šiemet daugiausia sergančiųjų – jaunimas.

* 630 rb Vilniuje kainavo žinoma lėlė BARBY. Lentynose neužsibuvo – išpirkta labai greitai.

* 150 dolerių užsienyje kainuoja Lietuvoje pagaminti lininiai marškiniai, o Tarybų Sąjungai parduodami tik už 50 rb.

* "VL" konjunktūros tyrimų centras informuoja apie kai kurių produktų kainas, užfiksuotas Vilniuje, Kalvarijų turguje: Veršiena 1 kg – 23-25 rb, kiauliena – 20-30, medus – 40-50, obuoliai – 10, kriaušės – 15-18 rb, slyvos – 10-12, trešnės – 10, grybai (voveraitės) – 50, raudonieji serbentai – 12, miško žemuogės (1 litras) – 115, miško avietės – 110, lazdyno riešutai (1kg) – 10-22.

* Lietuvos žaliųjų partijos taryba priėmė rezoliuciją, kuria žalieji "Lietuvos labui sutinka, kad būtų statomas naftos terminalas prie jūros – Klaipėdoje. Ir kviečia visus respublikos žmones paremti vyriausybės pastangas atsisakyti energetinės priklausomybės nuo Sovietų Sąjungos.

* Pradėti spausdinti Lietuvos kultūros fondo loterijos bilietai. Visas gautas pelnas bus panaudotas Vilniaus senamiesčiui tvarkyti. Lošimas įvyks gruodžio mėnesį.

"Vilniaus laikraštis"

* Rugpjūčio 2 dieną Zalcburgo vyriausybės kvietimu į Austriją dviem savaitėms išvyko sausio 13-ąją dieną žuvusiųjų prie TV bokšto vaikai ir artimieji. Jie aplankys gražiausias ir žymiausias šio krašto vietas.

"Lietuvos aidas"

* Neseniai Vilniuje įvyko respublikinis alaus mėgėjų klubo suvažiavimas. Išrinktas prezidentas, ministrų kabinetas, priimta programa. Šio klubo tikslas – išmokyti kultūringai gerti, užsiimti labdara, remti alkoholikų šeimas. Jų laikraščio "Alus gerti sveika" – išėjo jau keli numeriai.

"Žingsniai"

* Rugpjūčio 11 dieną Ukmergės rajono Užulėnio kaime įvyko Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos 117-ųjų gimimo metinių minėjimas. Jį organizavo Lietuvos tautininkų Sąjunga.

"Viltis"

* Liepos 24 dieną daugeliui anykštėnų buvo istorinė diena – sviestu buvo prekiaujama be jokių talonų.

"Anykšta"

* Liepos mėnesio paskutinėmis dienomis, ginkluoti kareiviai iš Vilniaus rajono Nemėžio kolūkio gamybinio centro, kuriame buvo saugojama Lietuvos vidaus reikalų ministerijai priklausanti technika, pagrobė 10 priešgaisrinių automobilių.

* Trisdešimt įvairaus amžiaus Lenkijos entuziastų atvyko į Rytų Lietuvą tvarkyti labiausiai apleistas lietuvių ir lenkų karių kapines.

* Kaune, prie buvusio Vidaus reikalų ministerijos pastato, atidengta paminklinė lenta, skirta brigados generolo K. Skučo atminimui.

* Baigėsi lietuvių kalbos kursai Vilniaus universitete. Šiemet baigimo pažymėjimus gavo 40 tautiečių iš JAV, Prancūzijos, Vokietijos, Šveicarijos ir kt.

* Klaipėdoje įvyko tradicinė Jūros šventė.

* Parlamentas apsvarstė sąrašą objektų kuriuos vyriausybė ketina parduoti už laisvai konvertuojamą valiutą. Sąrašas – 104 objektai. Tai – visos įmonės, gamyklos ar jų dalys.

"Pozicija"

* 6 tūkstančiai ūkininkų jau šeiminingauja savo valdose, o dar 13 tūkstančių paduotų pareiškimų, išreiškiančių norą ūkininkauti. Kaimyninėse respublikose ūkininkų šiek tiek daugiau.

* Susirinkę ūkininkų sąjungos nariai įkūrė Argobiržą. Joje bus Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Baltarusijos ūkininkai.

"Vilniaus laikraštis"

* Klaipėdoje, buvo sulaikytas grįžtantis iš tarnybos šaukiamojo amžiaus jaunuolis. Jis nuvežtas į užmiestį, smarkiai sumuštas, atimti asmeniniai daiktai, rūbai. Kariškiams iškelta baudžiamoji byla.

* Per IV-sias Pasaulio sporto žaidynes Kaune neįvyko nei viena vagystė.

"Gimtasis kraštas"

* Iš Šventosios atvežė mergytę, kuri mokėjo valgyti tik... duoną ir gerti arbatą. Motina V.J. ir sugyventinis ją laikė šiauduose.

* Mažylė iš N. Akmenės buvo surasta tvartelyje. Motina girtavo, o dukrelei, kaip šuniukui, numesdavo tik bulvių. Motina ir jos sugėrovai, norėdami atsiginti alkano vaiko klyksmo, migdė ją vynu.

* Kazlų Rūdoje, gyvenanti Magdalena Sukaitienė per dvidešimt metų išaugino 50 auklėtinių.

* Šiaulietė aktorė E. Vanslauskienė išaugino 120 našlaičių.

"Pozicija"

Parengė Vitalius Zaikauskas.

KIEK KAINUOJA PATRIOTIZMAS

Vladas Vijeikis

Daugumas patriotizmo nesugeba ar nenori įvertinti. Tai labai keblus reikalas. Politikieriai tą reikalą gerai supranta: kuo daugiau dolerių tuo daugiau patriotizmo. Čia ginčų negali būti. Kodėl gi nerėkti, jeigu gauni milžinišką algą. Daug didesnę, negu tas kuris tau ploja. Tai va. Pagyvenę pusšimtį metų Amerikoje išmokome patriotizmą matuoti doleriais. Ar tai nuodėmė? Nežinom, nes Biblijoje apie tai nerašo. Kai kurie iš patriotizmo taip nutunka, kad reikia gero vežimėlio jų nutukusiems kūnams vežioti. Čia pasakyta simboliškai.

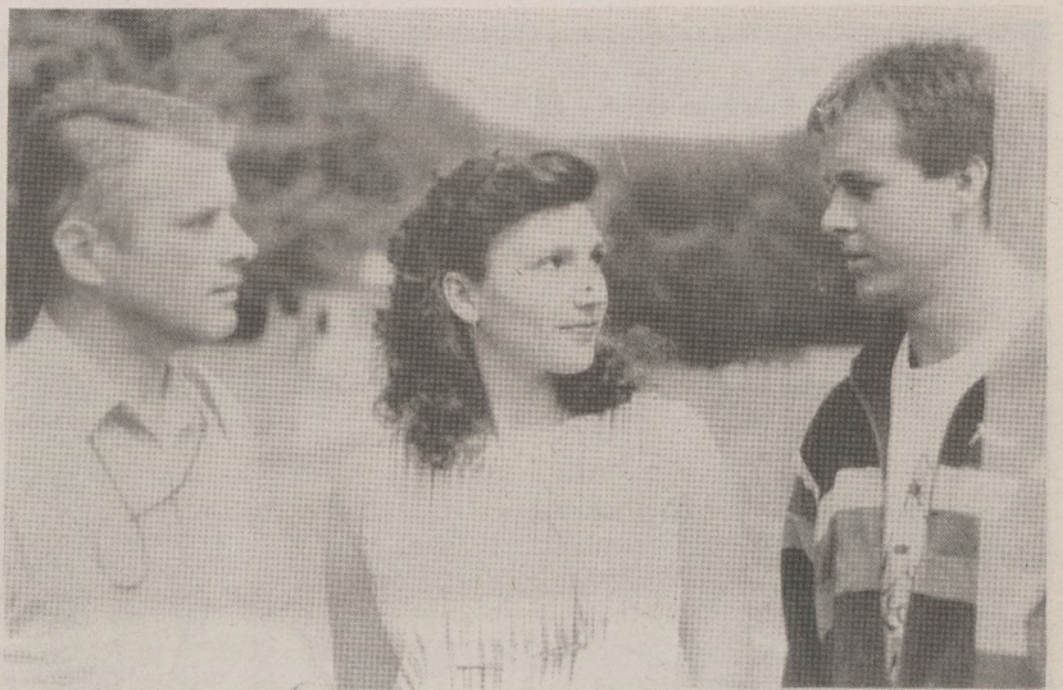
Šiais metais, gegužės mėnesyje Chicagoje vyko Lietuvių muzikos šventė. Daugybė puikių muzikos renginių. Būdamas bent kiek komercijai linkęs, suskaičiavau: visus renginius apsilankyti kainuoja 330 dol. Vienam gal pigiau būtų, bet kaip tu savo prisiega

namie paliksi? Čia neiškai-tyta vakarieni su Landsbergiu. Tai dar plius šimtinė. O žmonos garderobas? Ji aiškiai sako: "Aš esu nuoga". Nuogos gi nesivesi į operas, šventes ir kitokius nutikimus. Reikia pirkti naujas suknius. Jau nekalbant apie kojines ir kitokius pridečkus, kurie niekam nematomi. Bet vistiek reikia pirkti. Čia aš suglumau. Tegul geresni matematikos žinovai visas išlaidas suskaičiuoja – aš sužinosiu gavęs iš banko pranešimą kai reikės už plastines korteles mokėti.

Kulminacinis visų tų prajovų punktas buvo Dainų Šventė. Daugelis ne tik patys ėjo, bet sūnus, dukras ir anūkus varyte varėsi. Šventės vadovų galva kulminacinis ir svarbiausias punktas turėjo būti susitikimas su filmų žvaigžde Ann Gillian (seniau buvusi Jūratė Nausėdaitė).

Savo vaidmenį ji atliko labai gerai. Ko gi galima iš kino žvaigždės laukti? Visus labai sužavėjo kai ji kelis kartus prisipažino esanti lietuvaitė. Koks entuziazmas! Filmų žvaigždė – lietuvaitė. O po šventės mano prieteliai ėmė mane torkavoti. Sako: "Ta gera lietuvaitė gerokai kainavo. Kartu su aplodismentais mes jai nemažai dolerių siuntėme". Čia aš supykau. Taip gražiai ji kalbėjo – negali būti, kad patriotiška kalba būtų doleriais pagrįsta.

Nemažai pastangų padėjęs, pagaliau prisikasiau prie teisybės. Jūratės Nausėdaitės gražūs patriotiški žodžiai kainavo 4000 dolerių. Tai štai kiek kainuoja patriotizmas. Vieniems kainuoja, o kitiems gerokai apmoka-

Tomas Paukštys, Chicago, ieties metimo čempionas su Remigija Sablovskaitė (Seulo olimpiados dalyvė) ir treneriu Valentinu Butkum.

mas ir dar pridėdant aplodismentų.

Papasakojau apie tai savo draugui Florijonui. Jis man sako: "– Tu painioji du dalykus: patriotizmą su teatru ir dar su kažkuo. Jeigu Jūratė būtų pakvietęs Saudi Arabijos šachas, ar tu manai, kad ji nebūtų atradusi giminystės? Aktoriai yra aktoriai. Tu jiems paduok bet kokią raštą ir jie perskaičius su visais gražiausiais

jausmais. Todėl jie yra aktoriai".

Čia aš šiek tiek suglumau. Bet pergalvojęs, nutariau, 4000 dolerių yra keturi tūkstančiai, bet ne keturi doleriai. Ir priėjau išvadą. Patriotizmas kainuoja, bet ne visiems. Ypatingai kai mačiau šimtus choristų, kurie ne tik nieko negavo, bet dar savų pridėjo, kad šventėje dalyvautų.

vadintus "Desert Shield" žygiui paminėti. Pašto ženklai išleisti lapuose ir knygutėse.

Pašto ženklų piešinyje vaizduojamas auksinis medalis, duodamas už narsumą kovoje. Medalis pakabintas ant spalvoto kaspino, iš Amerikos ir Kuwaito vėliavų spalvų.

Pastaba: "Filatelijos" Nr. 3 buvo pasakyta, kad pašto ženklai su tulpe galioja tik krašte, bet balandžio 5 d. buvo išleisti papildomi to paties piešinio su tulpe ir jau su kaina 29 c., kurie tinka visur.

LIETUVA Vasario 16 dienos proga išleido 20 (kapeikų) pašto ženklus, kuriuose vaizduojama Laisvės statula, esanti Kauno Karo Muziejaus sodelyje. Pašto ženklai spalvoti, statula atvaizduota sidabro fone.

Panašaus piešinio buvo išleisti ir vokai su dail. Ska- beikienės piešiniu. Ženkla- i spausdinti Kauno Spindulio spaustuvėje.

DOVANA

Balzeko muziejus gavo vertingą dovaną iš ponų Prakapų, Prakapas Gallery savininkų. Tai įžymiausių Lietuvos fotografų 1970-77 m. darbų kolekciją: 58 didelio formato fotografijos, kurių autoriai R. Dichavičius, R. Juškelis, A. Sutkus, V. Straukas, V. Šonta, R. Požerskis, V. Butyrinas ir V. Koreškovas. Ateityje planuojama surengti šių fotografijų parodą. Muziejus širdingai dėkoja ponams Prakapams už dovaną, kuri labai praturtins sparčiai augančius muziejaus meno rinkinius.

FILATELIJA

Nr. 4

Antanas Bernotas

JAV paskutiniu laiku išleido visą eilę naujų pašto ženklų, kurių kelis čia dedame.

1. Gegužės 22 d. buvo išleistas 29 centų pašto ženklas pagerbti amerikiečių rašytojui William Saroyan.

William Saroyan (1908–1981), armėnų imigrantų sūnus, gimė Fresno, Calif., kur ir mokėsi. Rašė lengvo stiliaus apysakaites ir noveles. Už savo raštus yra apdovanotas Pulitzerio literatūros premija. Tuo pačiu laiku buvo išleistas to paties piešinio 1 rublio vertės pašto ženklas su rusiškais įrašais, kuris buvo parduvinėjamas tik sovietinės Armėnijos sostinės Yerevano paštuose.

2. JAV birželio 21 d. išleido 50 centų vertės oro pašto ženklą Antarktikos atradimui sukakčiai paminėti.

Antarktika ar Pietų ašigalis, labai didelis žemynas, su gretimomis salomis užima apie 5 milijonus kvadratinų mylių plotą. Žemynas

užklotas amžino ledo ir sniego klotu. Pakraščiai tik vandens paukščių gyvenami.

Žemynas jau seniai traukė tyrinėtojų dėmesį, bet atradime ypatingai pasižymėjo amerikiečio admiralo Byrdo ekspedicijos. Žemyno pakraščių savinasi Amerika, Anglija, Australija ir kitos valstybės. Australija nuo 1957 m. net atskirus pašto ženklus leidžia. 1961 m. buvo sutarta, kad žemynas bus naudojamas tik taikos ir mokslo tikslams. Prie sutarties tada prisidėjo 39 valstybės.

3. JAV, baigusios karą Artimuosiuose Rytuose, su Iraku dėl Kuwaito išlaisvi-

nimo, liepos 2 d. išleido 29 c. vertės pašto ženklus, pa-

PARDUODAMAS SKLYPAS ANT EŽERO KRANTO

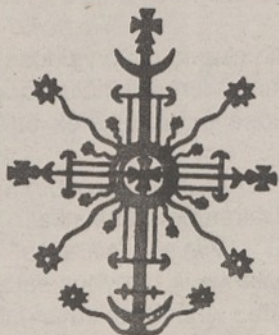
Tik 45 min. kelio nuo Clevelando, prie dirbtinio ežero Mont Mere Lake.

Žuvingas ežeras, smagus mažiems laivukam.

Apylinkės labai ramios ir gražios. Kaina – 12.000 dol. Kreiptis į Juožą Kijauską (31-35) tel: 289-7504

55 SVARUS MAISTO PRODUKTŲ pristatome į namus **LIETUVOJE:** mėsa, olandiškas sūris, šprotai, aliejus, kondensuotas pienas, cukrus, miltai, ryžiai, kruopos, kava, arbata, prieskoniai, \$95. **MĖSOS GAMINIAI** aukščiausios kokybės: Panevėžio filė, žemaičių dešra, sprandinė, medžioklinės dešrelės, servilatas, 22 svarai, \$95. Mažesnis siuntinis \$65.

TRANSPAK, 2638 W. 69TH ST., CHICAGO, IL 60629, 312-436-7772

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **MIRĖ TELESFORAS DULĖBA.** Po labai ilgos ir sunkios, daugiau nei 10 metų užtrukusios ligos, rugpjūčio 9-tą dieną Clevelande mirė Telesforas Dulėba.

Po gedulingų Mišių, palydėtas gausaus būrio gimiinių ir draugų, buvo palaidotas Visų Sielų kapinėse. Jis paliko liūdinčią žmoną Mildą, sūnų Joną ir dukterį Rūtą, penkis anūkus, tris seseris ir brolių.

Bronius Maželis

• **CLEVELANDO PEN-SININKAI,** po sėkmingos liepos mėn. 14 d. gegužinės ir rugpjūčio mėnesio atostogų, rugsėjo mėn. 4 d. (trečiadienį), 2 val. popiet, kviečiami į susirinkimą, kuris įvyks Lietuvių namų viršutinėje salėje.

Programoje: Zenonas Obelenis kalbės mašinų, namų ir kitais apdraudų reikais.

Visi pensininkai ir svečiai nuoširdžiai kviečiami atsilankyti. Jūsų lauks Gintaro valgyklos pagaminti skanūs pietūs ir malonus bendravimas.

J.B.

• **AUŠROS VARTŲ MARIJOS** memorialinę, meniškai pagamintą lėkštę, galite įsigyti per Šv. Jurgio parapijos kleboniją. Lėkštės kaina \$25.00. Šio išpardavimo pelnas teks parapijai. Lėkštės pavyzdį galite pamatyti po savaitės dienų pamaldų pirmojo aukšto priebutyje arba sekmadienį salėje po 10:30 val. Sumos.

Ger. J.

• **MALDOS ŠV. JURGIO BAŽNYČIOJE.** Š.m. rugsėjo 1 d. sekmadienį Clevelando Diecezijos Motinos Fatimos pasaulinio aposto-lato padalinys (Mėlynoji Armija) dalyvaus Šv. Jurgio

bažnyčios 10:30 val. mišiose. Tuoj po mišių jie kalbės rožinį. Kas mėnesį ši grupė aplanko kitą bažnyčia Diecezijoje. Šv. Jurgio parapija buvo parinkta jų rugsėjo mėn. mišioms ir rožinio maldoms.

Ger. J.

• **FOTO MĖGĖJŲ DRAUGIJA** – The Cleveland Photographic Society š.m. rugsėjo mėn. pradės 1991 m. rudens fotografijos kursus fotografijos kursus, 1549 Superior Ave. Kursuose bus dvi klasės: fotografijos pagrindai, pradedama rugsėjo 26 d., ir laboratorijos technika ("Darkroom Techniques"), pradedama rugsėjo 23 d. Informacijoms gauti skambinkite Mrs. Christine Rogers telef. 398-4831.

Per 71-rius šių kursų veikimo metus tūkstančiai studentų juos baigė, visi pamėgo foto meną. Daugelis atsiekė atžymėjimus Clevelande arba visame krašte, kiti tapo profesiniais fotografais.

The Cleveland Photographic Society 1987 m. atšventė savo veiklos pirmąjį šimtmetį. Tai yra antroji seniausia foto mėgėjų draugija šiame krašte.

Ger. J.

APARTMENT FOR RENT

Euclid 1 bedroom – 330 dol.
2 bedroom – 375 dol. plus
utilities, appliances, air,
security. No pets.

646-1613 senior citizen discount
(32-33)

GREEN CARD LOTTERY

40,000 AVAILABLE FOR 1992

CALL NOW

TOLL FREE: 1-800-767-5906

(30-38)

Skubiai ir nebrangiai parduodama labai geros kokybės medžiaga visam tautiniam kostimui, kabluku nerti lininiai kostiumėliai, staltiesės ir kiti suvenyrai iš Lietuvos.

A Juodikis tel. 447-1459

PARENGIMAI

1991 m.

• RUGSĖJO 8, Šiluvos Šventė Šv. Jurgio parapijosje.

• RUGSĖJO 28 d. Pabaltiečių vakaras Lietuvių namuose, Rengia lietuviai, latviai ir estai.

• RUGSĖJO 29 d. Operos solistės Gražinos Apanavičiūtės koncertas. Rengia Lietuvių Kultūrinio darželio valdyba

• SPALIO 12-13 Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• SPALIO 20 d. Madų Paroda 4 val. p.p. Lietuvių Namų virš. salėj ruošia vyr skaučių Židinys.

• SPALIO 26 d. Klaipėdos liaudies melodikos muzikantų ir dainininkų ansamblio UOSTAMIESČIO MUZIKANTAI koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba

• LAPKRIČIO 10, 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos Mini-Festivalis parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 23, Lietuvos kariuomenės atskirimo minėjimas Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Rengia Clevelando ramovėnai.

• GRUODŽIO 24, Bendros Kūčios 9:30 v.v. Šv. Jurgio parapijos salėje.

1992 M.

• BALANDŽIO 25 d. Grandinėlių parengimas.

• KOVO 8 d. Lietuvių Fondo koncertas.

• AVIACIJOS ŠVENTĖ

įvyks rugpjūčio 31 – rugsėjo 1 ir 2 d. savaitgalį. Burke paežerės oro uoste bus garsioji Clevelando šventė, tapusi tradicija nuo 1929 m. Šioje šventėje pasirodys MiG-29 sovietų kovos lėktuvas; JAV pasididžiavimas – F-117A Stealth (radarui nematomas kovos lėktuvas). Persų įlankos kare F-117A lėktuvai atliko 1270 skridimų į Bagdadą ir visi grįžo atgal be mažiausio įdreskimo. Taip pat skraidys F-14, F-16, FA-18 kovos lėktuvai ir B-52 bombonešis. Oro akrobatai demonstruos precizinius skridimus. Johnny Kazion vaikščios skrendančio lėktuvo

Stogastulpis Rumšiškių liaudies buities muziejaus aukštaičių sodybos darželyje. G. Kijauskienės nuotr.

sparnu. "Aukso Riteriai" – Armijos parašiutininkai rodydys įmantrius šuolius danguje. Be to, oro uoste bus įvairių eksponatų paroda: rodoma Scud raketa, JAV armijos "Patriot" raketos ir

jų svaitytojas (launcher) NASA suaktyvinė paroda – minint Lewis tyrimų laboratorijos 50 m. sukaktį. Vartai kasdien bus atdaryti nuo 9:00 val. ryto, o programa pradedama 12:30 val.

PADĖKIME ATGIMSTANČIAI ENCIKLOPEDIJAI

1988 m. prasidėjęs Lietuvos atgimimas į savo bangas įtraukė ir enciklopedijų leidyklą.

Dabar pradėta rengti enciklopedija apie Lietuvą XX a. "Naujų žvilgsnių", kuri aprėps iki šiol nuo lietuvių daugumos slėptą Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, Lietuvos okupaciją, tremtį rezistenciją ir išsiviją. Pastorojo skyriaus ("Pasaulio lietuvių") neparengsime be aktyvios užsienio lietuvių paramos. Todėl kreipiamės į Jus, prašydami padėti sudaryti išsivijos organizacijų, lietuvių veikloje pasižymėjusių žmonių vardyną, patikslinti žinias apie "Lietuvių enciklopedijoje" aprašytus žmones, įstaigas ir pateikti analogiškų žinių apie tuos, kurie nebuvo aprašyti, bet dabar galima greičiau pateikti leidyklai per į Lietuvą vykstančius žmones arba per mūsų įgaliojintį Š. Amerikoje poną Petrą Reginą, R.R. # 2, Gana-noque, Ont. K7G 2V4, Canada.

Mykolas Mikalajūnas
Leidyklos direktorius

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ CHICAGOJE

Prisiminimuose dar yra išlikę VIII - tos Lietuvių Tautinių Šokių šventės didingi vaizdai Hamiltone, Canadoje. Šios šventės išeivijoje yra ne tik didelė tautinė atgaiva, ypač mūsų jaunimui, bet ir puiki lietuvių tautinės kultūros demonstracija kitataučiams.

Kita devintoji Lietuvių Tautinių šokių šventė išeivijoje, rengiama JAV ir Kanados LB, kartu su Lietuvių Tautinių Šokių Institutu, globojant Lithuanian Folk Dance Festivals, Inc., kuris yra JAV LB padalinys tautinių šokių švenčių rengimui, įvyks 1992 metų liepos mėn. 4-5 dienomis Chicagoje, Rosemont Horizon patalpose.

Šis paviljonas turi 28 kvadratus grindų ploto šokėjams su vieta parodo ir šokių rikiuotėmis, ir 14.000 vietų žiūrovams, mažųjų šokėjų susodinimui garbės svečių priėmimui.

Šventės organizacinis komitetas dar nebaigtas sudaryti. Jame jau yra pirmininkas dr. Petras Kisie-

lius, meno vadovė Dalia Dzikienė, vicepirm. Birutė Jasaitienė, sekretorė Jūratė Budrienė, išdininkas Kostas Dočkus, finansų telkimui – dr. Antanas Razma, mokytojų pagerbimui – Nijolė Pupienė, svečių priėmimui – Angelė Kamienė, ryšiams – Violeta Fabionovič, menui – Petras Aleksa, leidiniui – Danutė Bindokienė, banketui – Marija Remienė, registracijai – Dalia Dunzilienė, lituanistinių mokyklų šokėjams – Regina Kučienė, radio – Petras Petrutis ir spaudai – Bronius Juodelis, muzikiniu direktoriumi pakvies tas Darius Polikaitis. Kiti komiteto nariai bus pakvies ti artimiausiu laiku.

Šventės rengimo komitetas pirmąjį posėdį turėjo liepos 27 dieną. Jame buvo aptarti artimiausi darbai, iš kurių yra šokių studijų savaitė įvyksianti rugpjūčio 18-24 dienomis Dainavoje, vadovaujant Lietuvių Tautinių Šokių Instituto valdybos pirm. Daliai Dzikienei.

Br. Juodelis

FEDERALINĖ ĮSTAIGA PERIMA KASA

Washington, DC. 1991, liepos 3 d.

Tautinės Kredito Unijų Administracijos Valdyba (NCUA) pranešė, kad KASA Lietuvių Federalinė Kredito Unija, turinti \$72 milijonus dolerių, įsteigta pagal federalinius statutus ir federalinės valdžios apdrausta kredito unija, Richmond Hill, Queens, New Yorko mieste, turinti 6,100 aktyvių narių, perimta į Tautinės Kredito Unijų Administracijos globą – "conservatorship" ir NCUA perima savo nuožiūrą kredito unijos kasdienes operacijas. Kredito unija turi įstaigas sekančiuose miestuose: Chicago, Illinois; Detroit, Michigan; St. Petersburg Beach, Florida ir Waterbury, Connecticut.

NCUA pareigūnai nori pabrėžti, kad kredito unija tebelieka atidara, dirbanti ir, kad kiekvieno nario sąskaita apdrausta iki \$100,000 dolerių National Credit Union Share Insurance Fund (NCUSIF), federalinės valdžios įstaigos. Nariai laisvi

vesti kredito unijos reikalus, įskaitant pinigų indėlių pasidėjimą ir atsiėmimą ir įvairių kitų reikalų sutvarkymą.

NCUA yra nepriklausoma federalinė finansinė įstaiga atsakinga už steigimo statutus (charters), bendrą priežiūrą ir apdraudimą krašto 8,800 federalinių kredito unijų. NCUA Valdyba save paskiria Globėju ("Conservator") federalinės valdžios apdraustos kredito unijos kai reikalinga administruoti kredito unijos turtą ir apsaugoti kredito unijos narių interesus.

Layne L. Bumgardner, Direktorius NCUA I Rajono Įstaigos Albany, NY paskirtas Globėjo Agentu (Agent for the Conservator). Jis ir jo štabas atsakingi vykdyti Globėjo įsakymą Valdybos vardu.

Bumgardner sakė, kad \$72 milijoninė KASA – Lietuvių Federalinė Kredito Unija, susidūrusi su sunkiais kylančiais iš svarbių nelegalių apmokėjimų, pažeidžiančių NCUA biznio paskolų taisyklę, perdėtų

Sporto žaidynių uždaryme Vilniuje kalba Aukščiausios Tarybos pirmininkas V. Landsbergis.
Pauliaus Kijausko nuotr.

MIRĖ VIKTORIJA ČEČETIENĖ.

Ilgametė LMKF valdybos ir įvairių politinių bei tarptautinių organizacijų narė. Mirė š.m. rugpjūčio 9 d., sulaukusi 86-erių metų.

LMKF labai liūdi ir jos pasigenda, nes buvo nepaprastai darbšti, patyrusi veikėja, rūpestingai atliekanti prisiimtas pareigas.

PADOVANOJO LITUANISTINĘ MEDŽIAGĄ

Mykolas Razutis iš Arizonos, Antanas Skliutas iš New Hampshire, Eugenia Gurskis iš Michigan, Teodoras Blinstrubas iš Chica-

gos, Sniega ir Juozas Masiulai iš Elmhurst, Illinois, Kostas Burba iš Western Spriengs, Illinois, Z. Buinevičius iš Burbank, Illinois, Evaristas Fedaras iš Kanados, Klara Viršukvienė iš Floridos, Antanas Varanckas iš Chicagos, G. Leonas iš New Hampshire, Liuda Butikienė iš Chicagos, Marytė Kriaučiūnienė iš Chicagos, Paulina Vaitaitienė iš Chicagos, o taip pat ir Tadas Masėnas, Birutė Butkevičienė, Vida Dautartienė, Lietuvių Dailininkų Sąjunga ir Lietuvos Kultūros Fondas iš Lietuvos, muziejui padovanojo vertingos lituanistinės medžiagos.

REMKIM TARPTAUTINIO SOLIDARUMO DIENĄ

Šeštadienį, rugpjūčio 31 d. į Washingtoną suvažiuos tiksliai žmonių dalyvauti AMERIKOS DARBO FEDERACIJOS ir INDUSTRIJOS ORGANIZACIJŲ KONGRESO – AFL-CIO Solidarumo Dienoje '91.

Tien-an-men aištės "Laisvės Dievaitės" statulos replika bus iškelta pabrėžti paramą tautoms ir žmonėms, kariaujantiems už laisvę ir demokratiją.

Aldona Balsienė, Lietuvos Darbininkų Sąjungos pirmininkė yra pakviesta atstovauti Lietuvą šioje dienoje, šalia Lenkijos, Vengrijos, Čekoslovakijos, Sov. Sąjungos, lygia nare pasaulio tautų šeimoje.

Lietuvos vėliava plevėsuoja Washingtone, iškelta virš AFL-CIO pastato.

Šių metų AFL-CIO Žmogaus Teisių žymens gavėjas yra Kazimieras Uoka, o prieš jį pagerbtųjų eilėse yra Sacharovas ir Walensa.

Lietuvai esant sunkiose valandose, mums svarbu stipriai priminti pasauliui Lietuvos teisę būti laisva. AFL-CIO remia nepriklausomybę Lietuvai, yra pasiruošę padėti. Mums svarbu palaikyti šią svarbią ir draugišką organizaciją, ir kartu su ja dirbti.

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos Visuomeninių Reikalų Taryba remia AFL-CIO Tarptautinio Solidarumo Dieną '91, ir ragina lietuvius, ypač gyvenančius rytinėse JAV dalyse, dalyvauti rugpjūčio 31 d. Washingtone, įvertinti ir remti AFL-CIO, ir žygiuoti už Lietuvos laisvę.

Tomas Remeikis

Žaidynių atidaryme Kaune New Yorko sportininkai demonstruoja gražias savo uniformas
Pauliaus Kijausko nuotr.